



ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών:

Φορολογική Λογιστική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση
Στρατηγικών Αποφάσεων

Διπλωματική Εργασία

ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Του

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΚΚΑ

Υπεύθυνος καθηγητής: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΓΑΛΑΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού
Διπλώματος στην Φορολογική Λογιστική και Χρηματοοικονομική
Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων

Ιανουάριος, 2024

Γεώργιος Μέκκας, 2024

Η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστική πνευματική εργασία του δημιουργού της, για την συγγραφή της οποίας δε χρησιμοποιήθηκε ολόκληρο ή μέρος έργου, οι ιδέες και οι αντιλήψεις άλλου δημιουργού, χωρίς να γίνεται αναφορά στην πηγή προέλευσής τους.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας ,ολοκληρώνονται οι σπουδές μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών <<Φορολογική Λογιστική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων >>.Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Γεώργιο Δρογαλά για τη στήριξη του καθ'όλη τη διάρκεια εκπόνησής της και για τις πολύτιμες συμβουλές του.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω το σύνολο των διδασκόντων καθηγητών του προγράμματος για τις πολύτιμες γνώσεις που μου προσέφεραν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας αποτελεί εκτός από την ανάλυση της έννοιας της φοροδιαφυγής, την αναζήτηση των βασικών παραγόντων που οδηγούν στην ενίσχυσή της καθώς επίσης και την εύρεση μέτρων για την μείωση αυτού του φαινομένου ,που αποτελεί τροχοπέδη για την ελληνική οικονομική πραγματικότητα.

Ειδικότερα ,η φοροδιαφυγή τόσο από πολίτες όσο και από εταιρίες αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η εκάστοτε κυβέρνηση καθώς μέσα από την σκόπιμη και παράνομη αποφυγή εκπλήρωσης της φορολογικής υποχρέωσης προκαλείται ζημία στα οικονομικά του Δημοσίου. Πιο συγκεκριμένα, μέσα από τη διάπραξη της φοροδιαφυγής δημιουργείται έλλειμμα στον προϋπολογισμό του κράτους ,διότι οι μη εισπραχθέντες φόροι θα αποτελούσαν μέρος των κύριων πηγών εσόδων της κυβέρνησης. Επομένως, εκείνος που φοροδιαφεύγει αποκτά από την παράνομη ενέργειά του όφελος ,αλλά αντιθέτως στερεί από το κοινωνικό σύνολο μέρος εσόδων που θα επενδύονταν σε άλλους σκοπούς.

Στο πρώτο κεφάλαιο θα γίνει προσπάθεια να αποσαφηνιστούν βασικές έννοιες γύρω από τη φορολογία και το φορολογικό σύστημα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο ακολουθεί η ανάλυση της έννοιας της φοροδιαφυγής καθώς και οι βασικότερες αιτίες που οδηγούν στη δημιουργία και κατ' επέκταση στην εξέλιξη αυτού του φαινομένου. Ταυτόχρονα, θα αναφερθούν οι αρνητικές συνέπειες και ο αντίκτυπος της φοροδιαφυγής στην ελληνική οικονομία καθώς επίσης θα αναζητηθούν τρόποι αντιμετώπισης για τη μείωση του προβλήματος.

Τέλος, στο τρίτο κεφάλαιο ,μέσα από την έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε θα γίνει μια προσπάθεια αξιολόγησης της σημαντικότητας των αιτιών που ενισχύουν τη φοροδιαφυγή καθώς και των μέχρι τώρα προσπαθειών που έχουν γίνει για τη μείωσή της .

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	6
1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ	6
1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ	6
1.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ	6
1.3 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	13
2. ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ	13
2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ	13
2.2 ΑΙΤΙΕΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ	14
2.3 ΠΕΔΙΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ	18
2.4 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ	18
2.5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	25
3. ΜΕΛΕΤΗ-ΕΡΕΥΝΑ	25
3.1. ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	25
3.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	25
3.3 ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ	25
3.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΑΝΑΛΥΣΗ	26
3.5 ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ	52
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	54
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	55
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Φορολογία ορίζεται το σύνολο των νομοθετικών διατάξεων, που έχουν ως περιεχόμενο την επιβολή εισπραξης και απόδοσης των φόρων, οι οποίοι αποδίδονται από τους πολίτες στο κράτος. Η έννοια της φορολογίας δεν πρέπει να ταυτίζεται με αυτή του φόρου διότι βασίζεται στην υποχρέωση των πολιτών να αποδίδουν ως εισφορά μέρους των εισοδημάτων τους στο κρατικό ταμείο ,ούτως ώστε να μπορούν να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες του.

Πιο συγκεκριμένα, η φορολογία ως θεσμός έχει ως δικαιολογητική βάση της την ανάγκη της χρηματοδότησης των υπηρεσιών που παρέχονται για την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος. Από οικονομική άποψη, η φορολογία αποτελεί υποχρεωτική αφαίρεση μέρους από το εισόδημα των πολιτών στο πλαίσιο των παραγωγικών σχέσεων που λαμβάνουν χώρα στις καθημερινές συναλλαγές και βοηθά στην παγίωσή τους.

1.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Ως φόρος ορίζεται ένα μέρος που αφαιρείται από το εισόδημα ενός φυσικού ή νομικού προσώπου και το οποίο αποδίδεται άμεσα και με χρηματική παροχή στο δημόσιο ταμείο ώστε να συγκεντρωθούν οι απαραίτητοι οικονομικοί πόροι για την κάλυψη των δημόσιων δαπανών. Πιο συγκεκριμένα, οι πόροι που συγκεντρώνονται από την φορολόγηση είναι αναγκαίοι για να δύνανται οι δημόσιοι φορείς να παρέχουν στους πολίτες τα αγαθά που χρειάζονται ,όπως για παράδειγμα οι δαπάνες για δημόσια έργα ή για τη δημόσια υγεία. Επιπροσθέτως, ένας ακόμη ορισμός που μπορεί να αποδοθεί στο φόρο είναι ότι αποτελεί χρηματική παροχή των ιδιωτών και των επιχειρήσεων προς το κράτος, ώστε με αναγκαστικό χαρακτήρα να καλύπτονται οι ανάγκες των

πολιτών (Μπάρμπας & Φινοκαλιώτης,2011).Ο φόρος επιβάλλεται σε όλα τα φυσικά πρόσωπα που έχουν την εργασία τους στην Ελλάδα και αποκομίζουν εισόδημα από αυτήν αλλά και στα νομικά πρόσωπα που έχουν ως έδρα τους την Ελλάδα.

Ως εκ τούτου, τα κυριότερα χαρακτηριστικά τα οποία συνθέτουν την έννοια του φόρου είναι τα παρακάτω :

- Η χρηματική παροχή είναι άμεση από τον ιδιωτικό στο δημόσιο τομέα .
- Υποχρεωτικότητα επιβολής των φόρων σε όσα φυσικά και νομικά πρόσωπα πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις εκάστοτε φορολογικές νομοθετικές διατάξεις .
- Η παροχή που αποδίδεται με το φόρο είναι οριστική.
- Η παροχή που αποδίδεται με το φόρο έχει μη ανταλλάξιμο χαρακτήρα, δηλαδή υπάρχει μονομέρεια από τους πολίτες προς το κράτος.Δηλαδή, ουσιαστικά είναι παροχή μη ειδικού ανταλλάγματος προς του ιδιώτες από το κράτος, αλλά υπάρχει παροχή προς τους πολίτες με την παροχή άλλων υπηρεσιών.

Οι λειτουργίες των φόρων διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες, ήτοι η ταμειυτική ,η κοινωνική αλλά και οικονομική. Όσον αφορά την ταμειυτική λειτουργία, αποτελεί τη συγκέντρωση των φορολογικών εσόδων που αποδίδονται από τους πολίτες στο δημόσιο ταμείο ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματική παροχή κοινωνικών υπηρεσιών προς τους πολίτες. Όσον αφορά την κοινωνική λειτουργία του φόρου ,αυτή πραγματοποιείται όταν ο φόρος χρησιμοποιείται ως μέσο αναδιανομής των εισοδημάτων ώστε κατ' επέκταση να μειωθούν οι κοινωνικές ανισότητες. Τέλος, η οικονομική λειτουργία του φόρου συντελείται με τη χρησιμοποίησή του ως εργαλείο για την εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής που υιοθετεί η εκάστοτε δημόσια εξουσία.

Οι φόροι διαχωρίζονται σε άμεσους κι έμμεσους σε συνάρτηση με τον τρόπο που εισπράττονται. Από την μία πλευρά , ο άμεσος φόρος καταβάλλεται μέσω φορολογικών καταλόγων και από την άλλη ο έμμεσος φόρος με τιμολόγια. Υπάρχει όμως ακόμα ένα χαρακτηριστικό που κάνει ουσιαστική αυτή τη διάκριση και αυτό είναι η επιβάρυνση. Πιο συγκεκριμένα, με τον άμεσο φόρο βαρύνονται τα εισοδήματα διαφορετικών ατόμων ανάλογα με τη φορολογική τους ικανότητα και από την άλλη με τον έμμεσο φόρο βαρύνονται τα εμπορεύματα, τα αγαθά που πωλούνται, οι καταναλωτές, το σύνολο του πληθυσμού μιας χώρας με μικρή φοροδοτική ικανότητα.

1.3 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το Φορολογικό Σύστημα μιας χώρας αποτελείται από τους φόρους , οι οποίοι έχουν θεσμοθετηθεί και είναι μεταβλητό, δηλαδή μεταβάλλεται αναλόγως των αλλαγών στις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, όπως για παράδειγμα μια πιθανή οικονομική ύφεση. Ωστόσο, πολύ πιθανό είναι οι μεταβολές να είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση της χώρας σε κατευθυντήριες γραμμές που ορίζουν υπερεθνικοί οργανισμοί που είναι μέλος. Για παράδειγμα, το φορολογικό σύστημα της χώρας μας επικεντρώνεται σε μια διαδικασία σύγκλισης με τα αντίστοιχα άλλων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης .Για να επιτευχθεί η οικονομική και κοινωνική πολιτική της δημόσιας διοίκησης γεννάται η ανάγκη της επιβολής περισσότερων του ενός φόρου ώστε να επιτυγχάνεται αποτελεσματικότητα και στους δύο προαναφερόμενους τομείς . Ως εκ τούτου ,ο συνδυασμός είναι δέον να πραγματοποιείται έτσι ώστε να μεγιστοποιούνται τα πλεονεκτήματα και να ελαχιστοποιούνται τα μειονεκτήματα των επιμέρους κατηγοριών.

Το Φορολογικό Σύστημα σύμφωνα με ένα γενικά αποδεκτό ορισμό περιλαμβάνει «το σύνολο των φόρων οι οποίοι επιβάλλονται σε μια χώρα σε δεδομένη χρονική περίοδο». Οι διαφορές που γίνονται αντιληπτές μεταξύ των φορολογικών συστημάτων των χωρών οφείλονται στις διαφοροποιήσεις τους όσον αφορά τις οικονομικές ,πολιτικές αλλά και κοινωνικές συνθήκες που

επικρατούν στην χώρα επιβολής των φόρων. Ως ο κυριότερος παράγοντας διαφοροποίησης των συστημάτων αποτελεί το επίπεδο ανάπτυξης της χώρας. Ειδικότερα, οι χώρες που είναι πιο αναπτυγμένες και κατά συνέπεια χαρακτηρίζονται από υψηλά κατά κεφαλήν εισοδήματα των κατοίκων, άρα και μικρότερες εισοδηματικές ανισότητες εμφανίζουν λιγότερη τάση για φοροδιαφυγή. Από την άλλη πλευρά στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από χαμηλά εισοδήματα και κατ' επέκταση από εμφανείς εισοδηματικές ανισότητες, η τάση για φοροδιαφυγή είναι μεγαλύτερη. Στις πρώτες χώρες υπερισχύουν οι άμεσοι φόροι (εισοδήματος - περιουσίας), ενώ στις δεύτερες κυριαρχούν οι έμμεσοι φόροι (κατανάλωσης). Ωστόσο, σύγκλιση των χαρακτηριστικών των φορολογικών συστημάτων παρατηρείται σε χώρες οι οποίες ανήκουν σε υπερεθνικούς οικονομικούς οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο Ο.Ο.Σ.Α..

Στην Ελλάδα τα τελευταία δέκα χρόνια, το φορολογικό σύστημα επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από την χρηματοπιστωτική κρίση, δηλαδή από την ανάγκη διαχείρισης του δημόσιου χρέους της χώρας. Αυτό σημαίνει ότι το φορολογικό σύστημα έχει κατά καιρούς υποστεί μεγάλες διαφοροποιήσεις ώστε να μπορέσουν να εξυπηρετηθούν τα μέτρα λιτότητας που είχαν επιβληθεί στην Ελλάδα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Την δεκαετία που ακολούθησε μετά το έτος 2020 υιοθετήθηκαν νέα φορολογικά μέτρα με υψηλότερη φορολογία εισοδήματος και υψηλούς φόρους προστιθέμενης αξίας, καθώς έπρεπε με δραστικά μέτρα να αντιμετωπιστεί το όλο και αυξανόμενο πρόβλημα φοροδιαφυγής, το οποίο άλλωστε αποτελεί διαχρονικό ζήτημα στην Ελλάδα. Άλλωστε, η οργάνωση του φορολογικού συστήματος στην Ελλάδα εμφανίζει αρκετές αδυναμίες, οι οποίες παρέχουν τις κατάλληλες ευκαιρίες για την ενίσχυση της φοροδιαφυγής. Ένα βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα της ελληνικής οικονομίας αποτελεί ο μεγάλος αριθμός των αυτοαπασχολούμενων, όπου και συναντάται μεγάλο μέρος της φοροδιαφυγής.

Στην Ελλάδα εφαρμόζεται ο συνδυασμός του άμεσου και έμμεσου συστήματος φορολογίας και η αρμόδια αρχή είσπραξης των φόρων αποτελεί η Ανεξάρτητη Αρχή Δημόσιων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.).

Οι προϋποθέσεις για να φορολογείται κάποιος Έλληνας πολίτης στη χώρα είναι οι παρακάτω :

- ✓ Να έχει μόνιμη κατοικία στην Ελλάδα .
- ✓ Να έχει αμειβόμενη επαγγελματική δραστηριότητα στην Ελλάδα .
- ✓ Να συγκεντρώνει ως ετήσιο εισόδημα άνω των 3.000 ευρώ ,το οποίο προέρχεται από σύνταξη/μισθό ή από την αυτοαπασχολούμενη επαγγελματική δραστηριότητα .

Οι Έλληνες πολίτες που δεν πληρούν τα παραπάνω κριτήρια είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν φορολογική δήλωση όταν έχουν στην ιδιοκτησία τους ακίνητη περιουσία και αποκομίζουν εισόδημα από αυτά αλλά και όταν συμμετέχουν ως συνεργάτες σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης .Πιο συγκεκριμένα, υπόκειται σε απόδοση φόρου το καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων ή των πολιτών αφού αφαιρεθούν τα αναγνωρισμένα έξοδα που σχετίζονται με αυτό.

Ο φόρος εισοδήματος εισπράττεται από όλα ανεξαιρέτως τα φυσικά πρόσωπα που εμφανίζουν εισόδημα στην Ελλάδα, χωρίς να λαμβάνεται υπόψιν η ιθαγένεια ή η μόνιμη διαμονή τους. Τα φυσικά πρόσωπα στη χώρα υπόκεινται σε φόρο για το εισόδημα που αποκτούν είτε ως μισθωτοί είτε ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Όταν τα φυσικά πρόσωπα διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα, οι φόροι που οφείλουν υπολογίζονται στο συνολικό ποσό που εισπράττουν από την εργασία τους τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Από την άλλη πλευρά ,όσον αφορά τους μισθωτούς ,οι εργοδότες έχουν την υποχρέωση παρακράτησης φόρων από τους εργαζόμενους ,ώστε να αποδίδονται στο Δημόσιο αλλά επιπροσθέτως καταβάλλουν εισφορές κοινωνικής ασφάλισης για τους υπαλλήλους τους .

Ειδικότερα, φορολογούμενος σύμφωνα με το άρθρο 2 του ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΚΦΕ) είναι «κάθε πρόσωπο που υπόκειται σε φόρο εισοδήματος». Ουσιαστικά είναι οποιοσδήποτε έχει ΑΦΜ (Αριθμός

Φορολογικού Μητρώου) που έχει εκδοθεί από ελληνική φορολογική αρχή και διαθέτει περιουσιακά στοιχεία, τα οποία υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος. Επομένως φορολογούμενοι είναι κυρίως ενήλικες άνω των 18 ετών, χωρίς να αποκλείονται και ανήλικοι από την υποχρέωση απόδοσης φόρου.

Ακολούθως, υποκείμενο του φόρου κατά το άρθρο 3 παράγραφο 1 ΚΦΕ είναι ο «φορολογούμενος που έχει την φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα υπόκειται σε φόρο για το φορολογητέο εισόδημά του που προκύπτει στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, ήτοι το παγκόσμιο εισόδημά του που αποκτάται μέσα σε ορισμένο φορολογικό έτος». Μια εξαίρεση στον κανόνα αποτελεί ο φορολογούμενος που είναι αλλοδαπό προσωπικό των εγκατεστημένων στην Ελλάδα γραφείων, όπως προκύπτει από τον α. ν. 89/1967 (Α' 132), και υπόκειται σε φόρο στην Ελλάδα μόνο για το εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του αρ.3 ΚΦΕ «ο φορολογούμενος που δεν έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα υπόκειται σε φόρο για το φορολογητέο εισόδημά του που προκύπτει στην Ελλάδα και αποκτάται μέσα σε ορισμένο φορολογικό έτος». Όσον αφορά τις εταιρίες στην ελληνική επικράτεια, φορολογούνται επί των εισοδημάτων τους τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Ωστόσο, οι ξένες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υπόκεινται σε φορολόγηση μόνο επί των εισοδημάτων που αποκτούν στην Ελλάδα. Ταυτόχρονα, είναι υποχρεωτική και η προκαταβολή φόρου, η οποία υπολογίζεται επί του οφειλόμενου ποσού για το τρέχον έτος συμψηφιζόμενη με το φόρο που θα οφείλεται στο επόμενο έτος.

Ένας βασικός άξονας του ελληνικού φορολογικού συστήματος αποτελεί ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), ο οποίος εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το έτος 1987 με σκοπό αντικατάστασης του φόρου κύκλου εργασιών και τους υπόλοιπους έμμεσους φόρους. Ο ΦΠΑ επιβάλλεται και υπολογίζεται σε πράξεις όπως είναι η παροχή υπηρεσιών και παράδοση αγαθών που αποτελούν άλλωστε και το αντικείμενο του φόρου και αποδίδεται από τον υπόχρεο σε βάρος του αντισυμβαλλόμενου της ενέργειας. Επομένως, είναι ένας έμμεσος φόρος που επιβαρύνει τους καταναλωτές και επιβάλλεται σε όλη την ελληνική επικράτεια.

Ο ΦΠΑ στην Ελλάδα διακρίνεται από 3 συντελεστές :

- Κανονικός συντελεστής 24 %
- Μειωμένος συντελεστής 13%
- Υπερμειωμένος συντελεστής 6 %

Οι δηλώσεις ΦΠΑ είναι υποχρεωτικό να υποβάλλονται σε τριμηνιαία ή μηνιαία βάση αναλόγως το είδος των βιβλίων που τηρεί ο εκάστοτε φορολογούμενος. Όσοι φορολογούμενοι των οποίων ο κύκλος εργασιών τους δεν ξεπερνά τις 10.000, απαλλάσσονται από το ΦΠΑ αν το επιθυμούν. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η πολυπλοκότητα του συστήματος είσπραξης του ΦΠΑ με κύρια χαρακτηριστικά το πολυπρόσωπο του συστήματος, την δυνατότητα συμψηφισμού ή επιστροφής ΦΠΑ (για τον συμψηφισμό ή αλλιώς την έκπτωση του ΦΠΑ αφαιρείται ο ΦΠΑ εισροών από τον ΦΠΑ εκροών και το πόσο που προκύπτει επιστρέφεται στην κάθε επιχείρηση της οικονομικής αλυσίδας) καθώς και η συνθετότητα του συστήματος υπολογισμού του οφειλόμενου ποσού ΦΠΑ, φέρει πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα τα οποία οδηγούν συχνά σε φαινόμενα φοροδιαφυγής. Με την εξέλιξη των τεχνολογιών και την ανάπτυξη κυκλωμάτων απάτης στις περιπτώσεις ενδοκοινοτικών συναλλαγών, παρουσιάζονται σήμερα διάφορα φαινόμενα φοροδιαφυγής στον ΦΠΑ με πολύ συχνό την απάτη τύπου καρουζέλ.

Ακόμη, ένας φόρος στον οποίον υπόκεινται οι Έλληνες φορολογούμενοι αποτελεί ο Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ), ο οποίος εφαρμόστηκε για πρώτη φορά ως έκτακτος φόρος ακινήτων το 2013 και εισπράττεται μέσω των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ). Ο εν λόγω φόρος εφαρμόζεται στα ακίνητα που βρίσκονται στη χώρα και είναι ανάλογος κάθε φορά του μεγέθους, της χρήσης, της αξίας καθώς και άλλων χαρακτηριστικών του εκάστοτε ακινήτου. Επιβάλλεται ανεξαιρέτως του γεγονότος αν ο ιδιοκτήτης αποκομίζει όφελος από τυχόν αξιοποίησή του ή αν αποτελεί η κύρια κατοικία του. Τέλος, ένας ακόμη φόρος του ελληνικού φορολογικού συστήματος αποτελεί ο φόρος κληρονομιάς, ο οποίος επιβάλλεται στο σύνολο των περιουσιακών δικαιωμάτων ενός κληρονόμου, τον οποίο άλλωστε και επιβαρύνει .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°

2.ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Την αρχή της φορολογικής δικαιοσύνης παραβιάζει η φοροδιαφυγή. Η φοροδιαφυγή θα μπορούσε να ορισθεί ως το σύνολο των παράνομων ενεργειών των φορολογουμένων, που αποβλέπουν στη μείωση ή την πλήρη αποφυγή της φορολογικής τους υποχρέωσης. Το τεράστιο αυτό οικονομικό πρόβλημα είναι παλαιό όσο και ο φόρος. Η φοροδιαφυγή παραβιάζει εξ' ορισμού την αρχή της καθολικότητας του φόρου, καθόσον ο φόρος επιβάλλεται σε τμήμα μόνο της οικονομικής δύναμης του φοροφυγά, αλλά και την αρχή της φορολογικής ισότητας, αφού οδηγεί στην πράξη στην άνιση μεταχείριση ατόμων, που έχουν την ίδια φοροδοτική ικανότητα και στην ίση μεταχείριση ατόμων που έχουν διαφορετική φοροδοτική ικανότητα.

Με τον όρο φοροδιαφυγή, ορίζουμε την παράνομη απόκρυψη των στοιχείων εκείνων που μειώνουν τη φορολογική μας υποχρέωση. Η φοροδιαφυγή θεωρείται ποινικό αδίκημα και μπορεί να επιφέρει ποινές φυλάκισης. Η φοροδιαφυγή αποτελεί έναν όρο που εμφανίζει δυσχέρειες ως προς τον προσδιορισμό του ακριβούς ορισμού του αλλά ο οποίος χρησιμοποιείται γενικά, προκειμένου να χαρακτηρίσει παράνομες διευθετήσεις, στις οποίες η φορολογική υποχρέωση αποκρύβεται ή αγνοείται, για παράδειγμα ο φορολογούμενος πληρώνει λιγότερο φόρο από αυτόν που νομικά υποχρεούται να καταβάλει ,αποκρύπτοντας εισόδημα ή πληροφορίες από τις φορολογικές αρχές (Al-Nowaihi, &Pyle, 2018).

Στην Ελλάδα τα ποσοστά φοροδιαφυγής έχουν λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις τα τελευταία έτη, με το κόστος για την ελληνική πραγματικότητα να υπολογίζεται σε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ με ότι αυτό συνεπάγεται για την σταθερότητα και ανάπτυξη της οικονομίας του ελληνικού κράτους. Το

κόστος από την φοροδιαφυγή είναι τεράστιο για την οικονομία ενός κράτους. Για να αντισταθμιστούν τα διαφυγόντα κέρδη το ελληνικό κράτος αναγκάζεται και επιβάλλει συνεχώς περισσότερους φόρους για να καλύψει το έλλειμμα που προκύπτει από τον προϋπολογισμό με αποτέλεσμα οι φορολογικά ευσυνείδητοι φορολογούμενοι να επωμίζονται συνεχώς περισσότερα φορολογικά βάρη.

Η φοροδιαφυγή εμφανίζεται κυρίως στους άμεσους αλλά και στους έμμεσους φόρους. Συνήθης πρακτική των φοροφυγάδων είναι να αποκρύπτουν εισόδημα από διάφορες πηγές, από μισθούς και συντάξεις μέχρι τυχερά παίγνια και ακίνητα. Παρατηρείται το φαινόμενο πως σε όσο χειρότερη οικονομική κατάσταση είναι κάποιος φορολογούμενος τόσο περισσότερες πιθανότητες υπάρχουν ώστε να βρει τρόπους να αποκρύψει εισοδήματα ώστε να φοροδιαφύγει.

Ο νόμος τυποποιεί τις τρεις βασικές νομοτυπικές μορφές του εγκλήματος της φοροδιαφυγής για παράλειψη υποβολής ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης στη φορολογία εισοδήματος, για μη απόδοση ή ανακριβή απόδοση ΦΠΑ και φόρου κύκλου εργασιών, παρακρατούμενων και επιρριπτόμενων φόρων, τελών και προστίμων και για πλαστά εικονικά ή νοθευμένα φορολογικά στοιχεία καθώς και για μη εφαρμογή του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Ο χαρακτήρας των αδικημάτων αυτών είναι πλημμεληματικός ή κακουρηματικός ανάλογα με το ύψος του αποκρυβέντος χρηματικού ποσού ή της αξίας του φορολογικού στοιχείου.

2.2 ΑΙΤΙΕΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Οι παράγοντες που ενισχύουν την φοροδιαφυγή πρέπει να αναζητηθούν σε όλο το εύρος της οικονομικής και κοινωνικής ζωής των φορολογούμενων. Επομένως, μέσα από την αναζήτηση των αιτιών αυτού του διαχρονικού προβλήματος ιδίως για την Ελλάδα, θα αποτυπωθούν και τα επιμέρους κίνητρα που λαμβάνουν και κατ' επέκταση παρακινούνται οι φορολογούμενοι

για παρανομία μέσα σε ένα αφενός ασταθές φορολογικό σύστημα και σε ένα αφετέρου αδύναμο ελεγκτικό σύστημα.

Παρακάτω ακολουθεί μια κατηγοριοποίηση των αιτιών της φοροδιαφυγής :

Νομοθετικές Αιτίες : Η πολυνομία και η αργή απονομή της δικαιοσύνης από τα ελληνικά δικαστήρια αποτελεί μια από τις βασικότερες αιτίες ύπαρξης της φοροδιαφυγής τα τελευταία χρόνια. Πρέπει να αναφερθεί πως από το έτος 2002 μέχρι και το έτος 2015 είχαν ψηφιστεί από τη Βουλή 36 φορολογικές νομοθετικές διατάξεις σε συνδυασμό με πολυάριθμες εγκυκλίους που εκδίδονται με αποτέλεσμα να υπάρχει αναστάτωση και σύγχυση στους φορολογούμενους. Ειδικότερα, η αστάθεια του νομοθετικού περιεχομένου δημιουργεί ανασφάλεια δικαίου όχι μόνο στους ίδιους τους φορολογούμενους αλλά και στους ίδιους τους υπαλλήλους των οργάνων της διοίκησης ,καθώς καταλήγουν στο να μην γνωρίζουν το ισχύον καθεστώς.

Πολιτικές Αιτίες:Οι κύριοι παράγοντες που ενισχύουν και βοηθούν την εξέλιξη της φοροδιαφυγής είναι αναγκαίο να αναζητηθούν στη πολιτική που ακολουθεί κάθε χώρα όσον αφορά τη φορολογία αλλά και το εν γένει πολιτικό περιβάλλον μέσα στο οποίο αυτή ασκείται. Ως εκ τούτου ,σε μια χώρα με ασταθές πολιτικό σκηνικό, που δεν εμπνέει την εμπιστοσύνη και την ασφάλεια στους φορολογούμενους είναι πολύ πιο εύκολο για τους ίδιους να ανακαλύπτουν τρόπους για φοροδιαφυγή (Bani-Mustafa, Ahmed, etal.,2024).Αν ο κρατικός μηχανισμός εκτός από τους συνηθισμένους τρόπους αντιμετώπισης καταπολέμησης της φοροδιαφυγής μέσω νομοθετικών μεταβολών δεν λάβει υπόψιν του και κατ' επέκταση δεν υιοθετήσει κίνητρα φορολογικής νομιμότητας, η κατάσταση θα χειροτερεύει. Ειδικότερα, όπως οι παραβάτες της φορολογικής υποχρέωσης πρέπει να τιμωρούνται ,οι πολίτες ,οι οποίοι είναι νομοταγείς ,θα πρέπει να επιβραβεύονται. Επομένως, όσο σημαντικές είναι οι μεταβολές στις κυρώσεις που δέχεται ο παραβάτης κατασταλτικά, τόσο σημαντικό είναι να ληφθούν προληπτικά μέτρα, που θα αποτρέπουν τις τυχόν αυθαιρεσίες. Ταυτόχρονα, η αδιαφάνεια όσον αφορά τη διαχείριση των δημόσιων εσόδων σε συνδυασμό με τη κακή διαχείριση του δημόσιου πλούτου για εξυπηρέτηση προσωπικών συμφερόντων προκαλεί την

αγανάκτηση των φορολογούμενων και κατ'επέκταση ενισχύουν την απροθυμία τους για καταβολή των φόρων. Ως εκ τούτου, ένας βασικός παράγοντας που οδηγεί τους πολίτες σε παράνομες πράξεις για την αποφυγή της φορολογίας αποτελεί η έλλειψη οικονομικής διαφάνειας.

Τεχνολογικές Αιτίες : Ακόμη μια αιτία που βοηθά στη μη συμμόρφωση των πολιτών αποτελεί ο μη εκσυγχρονισμός της φορολογικής διοίκησης, εάν και τον τελευταίο χρόνο παρατηρούνται αρκετές προσπάθειες από την ελληνική κυβέρνηση για να αντιμετωπιστεί αυτό το ζήτημα. Η μη συστηματική τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων και πληροφοριών σε συνδυασμό με την απουσία ενιαίου πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης είναι τροχοπέδη για τη διασταύρωση όλων των δεδομένων που αφορούν ένα συγκεκριμένο φορολογούμενο ώστε να γίνεται διευκόλυνση στον αποτελεσματικότερο έλεγχό του.

Γραφειοκρατικές Αιτίες :Οι φορολογικές αρχές και τα όργανα της διοίκησης αναλώνονται σε εσωτερικές διαδικασίες, οι οποίες λόγω πολυάριθμων νομοθετημάτων πρέπει να τηρούνται χωρίς σε πολλές περιπτώσεις να είναι αναγκαίες με αποτέλεσμα πολλές υποθέσεις να συσσωρεύονται σε αρμόδια τμήματα και η διεκπεραίωσή τους να αργεί περισσότερο από ότι θα έπρεπε. Ταυτόχρονα, πρόβλημα αποτελεί και η υποστελέχωση πολλών τμημάτων και η άνιση κατανομή του προσωπικού στις αρμόδια φορολογικά όργανα και ως εκ τούτου οι παραβάσεις αργούν αφενός να ανακαλυφθούν και αφετέρου να τιμωρηθούν. Άλλωστε, οι χρονοβόρες και γραφειοκρατικές διαδικασίες, δεν βοηθούν στο να συμμορφώνεται οικειοθελώς ο φορολογούμενος στις υποχρεώσεις του καθώς το να μην εξυπηρετείται γρήγορα κατά το στάδιο των συναλλαγών με τους εισπρακτικούς φορολογικούς μηχανισμούς οδηγεί στο ακριβώς αντίθετο.

Οικονομικές Αιτίες :Ο κύριος λόγος που οδηγεί τους πολίτες στη φοροδιαφυγή αποτελεί η αύξηση των συντελεστών φορολογίας και ως εκ τούτου θα πρέπει το κράτος να το λάβει υπόψιν του και να προχωρήσει σε μείωσή τους. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που αντλούμε από τον ΟΟΣΑ, η χώρα μας κατέχει μια από τις υψηλότερες θέσεις στους συντελεστές φορολογίας της

μισθωτής εργασίας και στο ΦΠΑ σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ. Έτσι, η υπερφορολόγηση αφενός μέσω της αύξησης των συντελεστών αλλά και αφετέρου με τη θέσπιση νέων πρόσθετων φόρων οδηγεί τις επιχειρήσεις να εγκαταλείψουν την Ελλάδα και να αναζητήσουν άλλες χώρες με χαμηλότερη φορολόγηση (Wahdi, Astuti&Assih, 2024).

Διαρθρωτικές Αιτίες: Η διάρθρωση της ελληνικής οικονομικής πραγματικότητας με την ύπαρξη πολλών αυτοαπασχολούμενων και μικρών επιχειρήσεων δεν βοηθά στην αντιμετώπιση και τον έλεγχο της φοροδιαφυγής (Otusanya, 2011). Αυτό οφείλεται στο γεγονός πως παρόλο που η ελληνική κυβέρνηση έδωσε κίνητρα για την δημιουργία μικρομεσαίων επιχειρήσεων η φορολογική διοίκηση δεν ήταν έτοιμη για αυτήν την περίπλοκη διαδικασία ελέγχου τους. Ως εκ τούτου, μέσα σε ένα περιβάλλον δυσκολίας ελέγχου ευνοείται η απόκρυψη των εισοδημάτων τους.

Πολιτισμικές Αιτίες: Η ύπαρξη της φοροδιαφυγής σε μια χώρα συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τη φορολογική κουλτούρα των πολιτών της. Η εμπιστοσύνη στο φορολογικό καθεστώς αλλά και η συμπεριφορά των υπόλοιπων φορολογούμενων επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη φορολογική ηθική του κάθε μεμονωμένου πολίτη. Αν υπάρχει η πεποίθηση στο κοινωνικό σύνολο πως οι υπόλοιποι φορολογούμενοι δεν δηλώνουν δίκαια το εισόδημά τους μειώνεται η πρόθεσή τους για νομιμότητα. Ταυτόχρονα, όσον αφορά την φορολογική ηθική αυτή επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την πολιτιστική επίδραση. Σύμφωνα με σχετική μελέτη (Kountouris και Remoundou, 2013) διαπιστώθηκε ότι η κουλτούρα επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τη φορολογική ηθική καθώς μέσα από την έρευνα που διενεργήθηκε σε μετανάστες της Ευρώπης, επιβεβαιώθηκε ότι η συμμόρφωση στη χώρα υποδοχής επηρεάζονταν από το ισχύον κάθε φορά επίπεδο φορολογικής ηθικής στη χώρα προέλευσής τους .

2.3 ΠΕΔΙΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Το φαινόμενο της φοροδιαφυγής εμφανίζεται κυρίως στο πεδίο της φορολογίας εισοδήματος, τον ΦΠΑ αλλά και τους φόρους μεταβίβασης ακινήτων. Παρακάτω αναφέρονται μερικές από τις συνηθισμένες πρακτικές με την πιο διαδεδομένη να αποτελεί η μη δηλωμένη εργασία καθώς και η απόκρυψη μεγάλου μέρους του εισοδήματος των αυτοαπασχολούμενων. Επίσης, παρατηρείται το φαινόμενο της μείωσης της αντικειμενικής αξίας ενός ακινήτου όταν πωλείται με στόχο να αποφευχθεί η πραγματική αξία του οφειλόμενου φόρου.

Επιπροσθέτως, μια ακόμη μορφή της φοροδιαφυγής που παρατηρείται ως έντονο φαινόμενο στην Ελλάδα αποτελεί η έκδοση πλαστών ή εικονικών τιμολογίων και η νόθευση των φορολογικών στοιχείων. Ειδικότερα, η μεθοδευμένη κατασκευή λογικοφανών μεγεθών των οικονομικών δραστηριοτήτων μίας επιχείρησης είναι πολύ συχνό φαινόμενο καθώς ο φορολογικός έλεγχος στηρίζεται στα δεδομένα και στοιχεία που παρέχει ο φορολογούμενος κι αυτός που τηρεί και συμπληρώνει τα φορολογικά βιβλία. Πρόσφορα λοιπόν μέσα συγκάλυψης παρουσιάζονται τα πλαστά εικονικά στοιχεία για φορολογούμενους που επιδιώκουν να φοροδιαφεύγουν στο φόρο εισοδήματος και στο ΦΠΑ. Για παράδειγμα, με την ύπαρξη μιας σειράς εικονικών τιμολογίων για δαπάνες που δεν έγιναν, λογιστικά απεικονίζεται αύξηση του συνολικού κόστους παροχής υπηρεσιών αλλά παράλληλα μειώνονται τα κέρδη με αποτέλεσμα να φορολογείται τελικά ο υπόχρεος μόνο επί των εμφανισμένων κερδών, μειώνοντας τα τελικά έσοδα του Ελληνικού δημοσίου.

2.4 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Όλα τα αίτια της φοροδιαφυγής επιφέρουν δυσοίωνες επιρροές στην οικονομική ζωή μιας χώρας και των πολιτών της, οι οποίες είναι οι εξής:

1. Παραβιάζεται η αρχή της δίκαιης κατανομής της υποχρέωσης καταβολής φόρου, με αποτέλεσμα:

A) Δημιουργούνται κοινωνικές συγκρούσεις μεταξύ των νομοταγών φορολογούμενων και εκείνων που παρανομούν, καθώς οι φόροι που δεν αποδίδουν οι δεύτεροι μετατίθενται στους υπόλοιπους ιδιωτικούς φορείς .

B) Δημιουργείται αθέμιτος ανταγωνισμός καθώς και αποκλίσεις στην άριστη κατανομή των παραγωγικών μέσων, διότι οι επιχειρήσεις που φοροδιαφεύγουν υποβοηθούνται χωρίς να το χρειάζονται και χάνουν τελικώς αυτή τη βοήθεια άλλες που το έχουν περισσότερο ανάγκη .

Γ) Να ενισχύεται η αντίθετη προοδευτικότητα του φορολογικού συστήματος, καθώς εφόσον η φοροδιαφυγή παρουσιάζεται κατά κύριο λόγο στους άμεσους φόρους ,αυτό έχει ως λογικό επακόλουθο το κράτος να αναγκαστεί να καταφύγει σε αύξηση των έμμεσων φόρων προκειμένου να αντικαταστήσει τα φορολογικά έσοδα.

2. Δημιουργούνται ταμειακές δυσχέρειες στο κράτος και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να παρουσιάζεται έλλειμμα στον προϋπολογισμό, που είναι πιθανόν να καλυφθεί με ανορθόδοξα μέσα για τον καθορισμένο χώρο και χρόνο (δανεισμό, μείωση δημόσιων έργων κ.λπ.).

3. Ατονεί η τελεσφόρηση των λαμβανομένων από την κυβέρνηση φορολογικών μέτρων με στόχο την επίτευξη των μερικών στόχων της δημοσιονομικής πολιτικής. Ως εκ τούτου, στην περίπτωση ύπαρξης πληθωρικών τάσεων στην οικονομία της χώρας και η κυβέρνηση κρίνει ότι πρέπει να τις αντιμετωπίσει με αύξηση των φόρων, η φοροδιαφυγή είναι σε θέση να αποδυναμώσει τελείως ή κατά ένα μέρος την αντιπληθωρική πολιτική της κυβερνήσεως αν οι δημόσιοι φορείς αποφασίσουν να καθιερώσουν φορολογικά κίνητρα δίνοντας πλεονέκτημα σε συγκεκριμένους παραγωγικούς κλάδους για την προέλαση της οικονομικής ανάπτυξης.

Ωστόσο, η πιο βασική αρνητική συνέπεια αποτελεί το γεγονός πως τα στατιστικά στοιχεία που συλλέγονται αναφορικά με την ανεργία, το ενεργό εργατικό δυναμικό, το ύψος της κατανάλωσης αλλά και των εισοδημάτων που αποτυπώνονται στους εθνικούς λογαριασμούς είναι αναξιόπιστα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να εμφανίζεται μικρότερο το ΑΕΠ και κατ' επέκταση αυτή η πλασματική υποεκτίμηση να οδηγεί στην υποβάθμιση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας και λανθασμένα συμπεράσματα, τα οποία όμως είναι αυτά που εν τέλει θα επηρεάσουν την ασκούμενη οικονομική πολιτική της κυβέρνησης (Alstadsæter, Johannesen & Zucman, 2019). Δηλαδή, ο προγραμματισμός της οικονομικής πολιτικής και των στόχων της καταλήγει να βασίζεται σε αναληθή δεδομένα καταλήγοντας αναποτελεσματικός.

Επίσης, η δραστηριοποίηση των φοροφυγάδων, εκτός του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, ισούται με αθέμιτο ανταγωνισμό και καθιστά υπερκερδείς τις επιχειρήσεις που παρανομούν (Fortin, Lacroix & Villeval, 2007). Ταυτόχρονα, τα ανακριβή δεδομένα σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί προκαλούν αναποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων κοινωνικής ευημερίας και πρόνοιας. Για παράδειγμα, η έντονη εμφάνιση της "μαύρης εργασίας" στην Ελλάδα, η οποία διαχρονικά αποτελεί έντονο πρόβλημα, σηματοδοτεί μια διογκωμένη ανεργία με αποτέλεσμα πολλές κοινωνικές παροχές να καταλήγουν σε άτομα που στην πραγματικότητα έχουν εισόδημα και ως εκ τούτου δεν καταλήγουν σε άλλα που ενδεχομένως τα έχουν πραγματική ανάγκη.

Εν κατακλείδι οι φοροφυγάδες αποτελούν κακό παράδειγμα προς μίμηση για τους φορολογούμενους που έχουν συνείδηση, με επακόλουθο το φαινόμενο της φοροδιαφυγής να επεκτείνεται στο ακέραιο στο σώμα της οικονομίας και οι δυσοίωνες επιδράσεις της να αυξάνουν (Pasternak-Malicka, & Dębowski, 2024). Είναι λοιπόν απαραίτητο το κράτος μιας χώρας να πάρει άμεσα μέτρα μετριασμού ή ακόμα και καταπολέμησης οριστικά του φαινομένου της φοροδιαφυγής διώκοντας όσα την προκαλούν.

2.5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Εξαιτίας της μεγάλης οικονομικής κρίσης που εμφανίστηκε και ταλάνισε την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια αλλά και του δανεισμού, στον οποίο κατέφυγε για να ανταποκριθεί στις οικονομικές υποχρεώσεις της και τον περιορισμό στους μισθούς και τις συντάξεις που άλλαξαν την ελληνική οικονομική πραγματικότητα είναι φανερό πως αποτελεί επιτακτική ανάγκη αναζητηθούν και κατ' επέκταση να παρθούν μέτρα τόσο προληπτικά ώστε να αποκτήσουν οι πολίτες φορολογική συνείδηση όσο και αποκαταστατικά ώστε να καταπολεμηθεί η φοροδιαφυγή και τα κέρδη που προέρχονται από αυτή να καταλήξουν στο ταμείο του κράτους. Ο χαρακτήρας των μέτρων θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της φορολογικής δικαιοσύνης και ισότητας στα φορολογικά βάρη, προϋποθέτοντας ένα φορολογικό σύστημα με σταθερότητα και διαφάνεια. Ως εκ τούτου, πριν την εφαρμογή οποιουδήποτε μέτρου, είναι σημαντικό να γίνονται έρευνες και μελέτες με στατιστικά δεδομένα από την λειτουργία παρόμοιων φορολογικών συστημάτων και σε άλλες χώρες, ώστε το σύστημα που θα τεθεί σε εφαρμογή να αφουγκράζεται αφενός τις ανάγκες τις πολιτείας και αφετέρου να μην προκαλέσει ανεπανόρθωτες ζημίες στην ισχύουσα αγορά (Kumar, Pratheeshetal, 2023).

Στην Ελλάδα, η είσπραξη φόρων παραμένει χαμηλή σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ, παρόλο το γεγονός πως οι φορολογικοί συντελεστές στις περισσότερες κατηγορίες δραστηριότητας ή περιουσίας είναι από τους υψηλότερους. Τα φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα είναι όλο και χαμηλότερα, εάν και αυξάνονται ως ποσοστό του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα να συμπεραίνουμε πως υπάρχει αδυναμία είσπραξης πρόσθετων φόρων. Οι αλλαγές στο νομοθετικό σύστημα σε επίπεδο φορολογικού δικαίου, δεν προκαλούν σημαντικές μεταβολές στην άντληση των φόρων. Επομένως θα πρέπει ο κρατικός μηχανισμός να αναπτύξει πρακτικές, οι οποίες θα αποτρέπουν τους παραβάτες από την μη συμμόρφωση.

Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα έχει αρκετά κενά που δημιουργούν κατάλληλο έδαφος για παραβάσεις καθώς σε περιβάλλοντα με

νομοθετικά κενά και χαμηλής ποιότητας θεσμικών οργάνων ,οι πολίτες δεν πείθονται σε εκούσια συμμόρφωση. Έτσι, ο κρατικός μηχανισμός είναι σημαντικό εκτός από τους συνηθισμένους τρόπους αντιμετώπισης μέσω νομοθετικών μεταβολών, να λάβει υπόψιν του και κατ'επέκταση να υιοθετήσει κίνητρα φορολογικής νομιμότητας. Ειδικότερα, όπως οι παραβάτες της φορολογικής υποχρέωσης πρέπει να τιμωρούνται, οι πολίτες, οι οποίοι είναι νομοταγείς, θα πρέπει να επιβραβεύονται. Επομένως, όσο σημαντικές είναι οι μεταβολές στις κυρώσεις που δέχεται ο παραβάτης κατασταλτικά, τόσο σημαντικό είναι να ληφθούν προληπτικά μέτρα, που θα αποτρέπουν τις τυχόν αυθαιρεσίες.

Ένας πολύ σοβαρός παράγοντας που μπορεί να συμβάλλει στην καλλιέργεια φορολογικής συνείδησης είναι «το κίνητρο», έτσι ώστε ο φορολογούμενος να μην αισθάνεται ότι το κράτος τον εκμεταλλεύεται δηλαδή να μην χρειάζεται να αποδίδει το μισό σχεδόν του εισοδήματός του στο κράτος, μέσω της αύξησης των φορολογικών συντελεστών και των φορολογικών επιβαρύνσεων γενικότερα. Κίνητρο ωστόσο δίνεται και με τη γνώση του φορολογούμενου ότι υπάρχει ισότητα στην κατανομή των φορολογικών βαρών αλλά και διαφάνεια στους φορολογικούς μηχανισμούς. Επίσης, πολύ σημαντικό μέτρο πρόληψης της φοροδιαφυγής αποτελεί η καλλιέργεια της φορολογικής ηθικής και συνείδησης μέσω της εκπαίδευσης. Είναι επιτακτική ανάγκη να καλλιεργηθεί από μικρή ηλικία ένα συναίσθημα υποχρέωσης συμμόρφωσης στη νομοθεσία του κράτους ώστε να θεωρείται ανήθικη η πρακτική της φοροδιαφυγής απέναντι στο κοινωνικό σύνολο. Ειδικότερα, η συμμόρφωση με τους φορολογικούς κανόνες δεν πραγματοποιείται κυρίως από την τυποποιημένη επιβολή των φόρων αλλά από άτυπους κοινωνικούς θεσμούς και κατ'επέκταση η εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει σημαντικά στη διαμόρφωση της φορολογικής ηθικής.

Ταυτόχρονα, αποτελεί επιτακτική ανάγκη ο εκσυγχρονισμός και η αναδιοργάνωση των φορολογικών οργάνων και των ελεγκτικών υπηρεσιών τόσο σε επίπεδο τεχνολογικής εκσυγχρόνισής τους ,όσο και σε επίπεδο εξειδίκευσης των υπαλλήλων τους. Ειδικότερα, πρέπει να υλοποιηθεί η αναδιοργάνωση των φορολογικών οργάνων και η συνεργασία τους μέσα από

την παρακολούθηση των φορολογικών πληροφοριών και δεδομένων μέσω ενός ενιαίου πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης, ώστε να εξασφαλιστεί ένας πιο έγκυρος και άμεσος έλεγχος. Ακόμη, σημαντική θα ήταν και η δημιουργία ενός ηλεκτρονικού περιουσιολογίου κάθε πολίτη ώστε να αποφεύγονται οι άμεσες επαφές με τους εφοριακούς καθώς αξιοποιώντας τις δυνατότητες που μας προσφέρει πλέον η τεχνολογία, θα εξαλειφθεί η διαφθορά και στον συγκεκριμένο κλάδο. Ταυτόχρονα, θα πρέπει οι υπάλληλοι των φορολογικών οργάνων να επιμορφώνονται τακτικά, αφενός για νέους μεθόδους ελέγχου αλλά και για νέους τρόπους ελέγχων μέσω της τεχνολογίας. Για αυτόν τον λόγο, θα μπορούσε να συσταθεί ειδική σχολή επιμόρφωσης στο Υπουργείο οικονομικών, ώστε υπάλληλοι που στελεχώνουν σημαντικές θέσεις στη φορολογική διοίκηση να επιμορφώνονται και να ενημερώνονται για την καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

Όσον αφορά την αστάθεια του νομοθετικού περιεχομένου και της ανασφάλεια δικαίου που δημιουργείται όχι μόνο στους ίδιους τους φορολογούμενους αλλά και στους ίδιους τους υπαλλήλους των οργάνων της διοίκησης, καθώς καταλήγουν στο να μην γνωρίζουν το ισχύον καθεστώς, ο κρατικός μηχανισμός θα πρέπει να μεριμνήσει για ένα σταθερό και απλοποιημένο φορολογικό περιβάλλον με μεταβολές και αναδιοργάνωση στη διοίκηση. Ένα μέτρο το οποίο θα μπορούσε να πάρει η κυβέρνηση αποτελεί η κατοχύρωση μιας πιο γρήγορης απονομής της δικαιοσύνης, αφού ενδεικτικό είναι πως το έτος 2015 ο μέσος όρος για τον χρόνο δημοσίευσης δικαστικής απόφασης ήταν 1580 ημέρες. Επομένως, πρέπει να τεθεί σε ισχύ ένα φορολογικό σύστημα ταχύτερης απονομής της δικαιοσύνης με τη δημιουργία ειδικών φορολογικών τμημάτων με αποκλειστική αρμοδιότητα την εκδίκαση φορολογικών διαφορών εντός των διοικητικών δικαστηρίων καθώς και η εφαρμογή του θεσμού της διαιτησίας, διότι εάν ο φορολογούμενος γνωρίζει ότι θα τιμωρηθεί ποινικά άμεσα, θα συμμορφωθεί με τους νόμους.

Ταυτόχρονα, εφόσον ο κύριος λόγος που οδηγεί τους πολίτες στη φοροδιαφυγή αποτελεί η αύξηση των συντελεστών φορολογίας, θα πρέπει το κράτος να το λάβει υπόψιν του και να προχωρήσει σε μείωσή τους. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που αντλούμε από τον ΟΟΣΑ, η χώρα μας κατέχει μια

από τις υψηλότερες θέσεις στους συντελεστές φορολογίας της μισθωτής εργασίας και στο ΦΠΑ σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ. Έτσι, η υπερφορολόγηση αφενός μέσω της αύξησης των συντελεστών αλλά και αφετέρου με τη θέσπιση νέων πρόσθετων φόρων οδηγεί τις επιχειρήσεις να εγκαταλείψουν την Ελλάδα και να αναζητήσουν άλλες χώρες με χαμηλότερη φορολόγηση. Επομένως, το κράτος θα ήταν ωφέλιμο να προχωρήσει σε μείωση των φορολογικών συντελεστών ώστε να προσελκύσει νέες επενδύσεις ,δίνοντας μια ανάσα στα ταμεία του, αλλά και να παρακινήσει τους πολίτες να δηλώνουν με ειλικρίνεια τα φορολογικά στοιχεία τους. Παρόμοιο μέτρο, άλλωστε έχουν λάβει και άλλες χώρες αυξάνοντας το ΑΕΠ και κατ' επέκταση επιτυγχάνοντας την ανάπτυξή τους ,όπως για παράδειγμα το Ηνωμένο Βασίλειο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3. ΜΕΛΕΤΗ-ΕΡΕΥΝΑ

3.1 ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας έχει ως στόχο την καταγραφή και συλλογή της γνώμης των πολιτών για τη φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, τις αιτίες που ενισχύουν την τάση προς αυτήν και τους τρόπους αντιμετώπισής της.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε ένα δείγμα Ελλήνων πολιτών και τα θέματα που εξετάζονται είναι :

- A) Πόσο επηρεάζουν συγκεκριμένες αιτίες την τάση για φοροδιαφυγή.
- B) Πόσο αποτελεσματικοί είναι οι ελεγκτικοί μηχανισμοί της χώρας .
- Γ) Πόσο αποτελεσματικές είναι οι μέχρι τώρα προσπάθειες στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

3.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το δείγμα της έρευνας ήταν Έλληνες φορολογούμενοι κυρίως νεαρής ηλικίας. Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε στους συμμετέχοντες με e-mail και μέσω κοινωνικών δικτύων με τη βοήθεια της εφαρμογής googleform. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι η ποσοτική καθώς εφόσον διεξάγεται υπό ελεγχόμενες συνθήκες θεωρείται η πιο αντικειμενική και ασφαλής για τη διεξαγωγή συμπερασμάτων.

3.3 ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για τη συγκέντρωση των δεδομένων της εργασίας χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου, το οποίο αποτελούνταν από ερωτήσεις κλειστού τύπου ,αφού με αυτόν τον τρόπο μπορούμε μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα να συλλέξουμε πολλές απαντήσεις .

3.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΑΝΑΛΥΣΗ

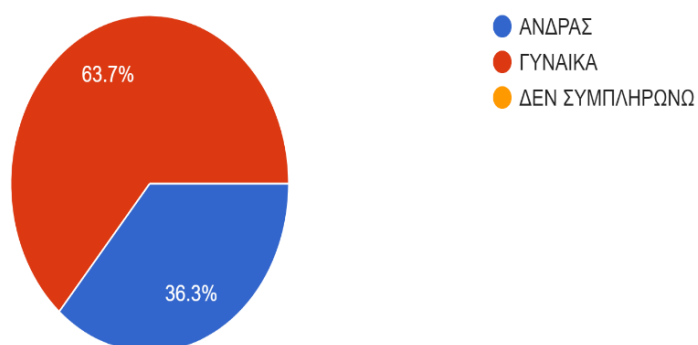
Στο σημείο αυτό ακολουθούν τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη και με τη χρήση της περιγραφικής στατιστικής παρουσιάζονται ως εξής :

Στην πρώτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το φύλλο τους.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 1.

1.ΦΥΛΟ

102 responses



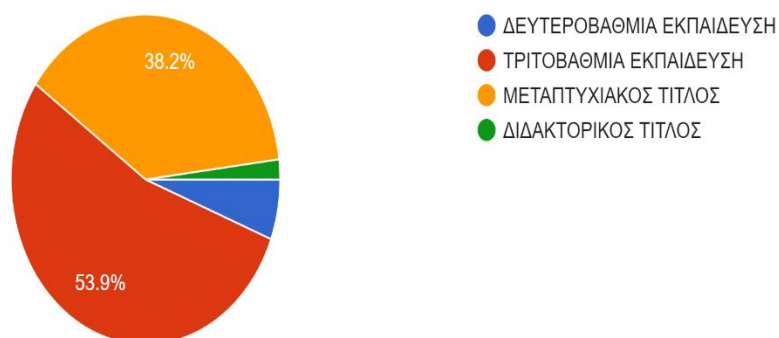
Το δείγμα των ερωτηθέντων είναι εκατό δύο άτομα (N=102) και από τους οποίους το 36,3% (37 άτομα) ανήκουν στο ΑΝΔΡΙΚΟ φύλο και το 63,7% (65 άτομα) ανήκουν στο ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ φύλο.

Εν συνεχεία, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσής τους.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 2.

2.ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

102 responses



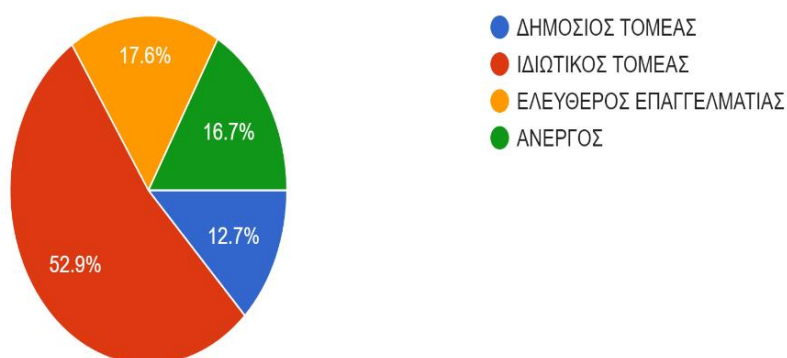
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 5,9% (6 άτομα) έχουν δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 53,9% (55 άτομα) έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 38,2% (39 άτομα) έχουν μεταπτυχιακό τίτλο και το 2% (2 άτομα) έχουν διδακτορικό τίτλο .

Στην τρίτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το τομέα εκπαίδευσής τους.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 3.

3.ΤΟΜΕΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

102 responses



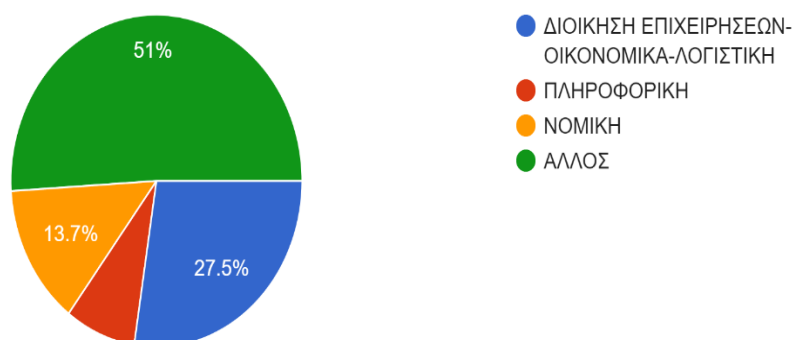
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 12,7% (13 άτομα) απασχολείται στο δημόσιο τομέα , το 52,9 % (54 άτομα) απασχολείται στον ιδιωτικό τομέα, το 17,6 % (18 άτομα) απασχολείται ως ελεύθερος επαγγελματίας , το 16,7 % (17 άτομα) είναι άνεργοι .

Στην τέταρτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με τον κλάδο σπουδών τους.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 4.

4. ΚΛΑΔΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

102 responses



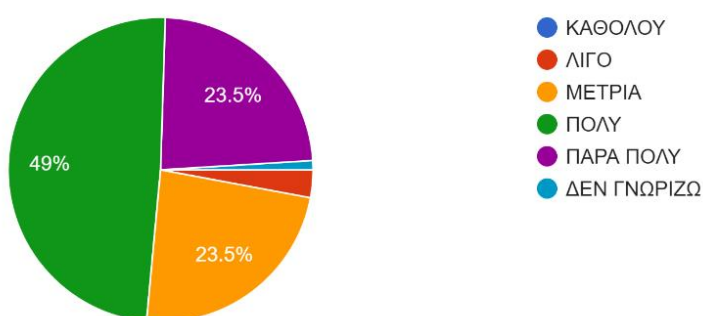
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 27,5 % (28 άτομα) έχει σπουδάσει στον κλάδο διοίκηση επιχειρήσεων-οικονομικά-λογιστική , το 7,8 % (8 άτομα) έχει σπουδάσει στον κλάδο της πληροφορικής, το 13,7% (14 άτομα) έχει σπουδάσει στον κλάδο της νομικής , το 51 % (52 άτομα) έχει σπουδάσει σε άλλον κλάδο.

Στην πέμπτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο πιστεύουν ότι είναι εύκολο να φοροδιαφύγει κανείς στην Ελλάδα.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 5.

5. Πόσο πιστεύετε είναι εύκολο να φοροδιαφύγει κανείς στην Ελλάδα ;

102 responses

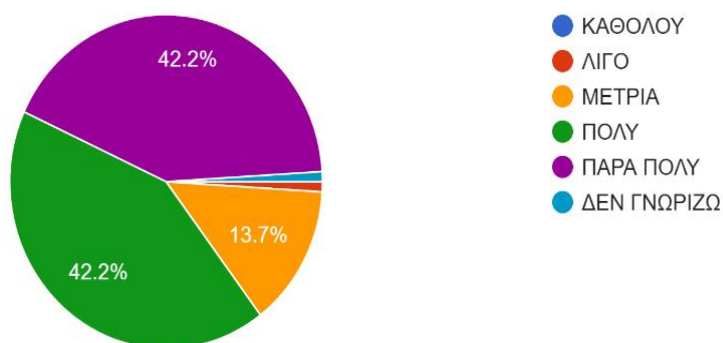


Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 49% (50 άτομα) πιστεύει ότι είναι πολύ εύκολο να φοροδιαφύγει κανείς στην Ελλάδα , το 23,5% (24 άτομα) πιστεύει ότι είναι πάρα πολύ εύκολη η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, το 23,5% (24 άτομα) πιστεύει ότι το να φοροδιαφύγει κάποιος στην Ελλάδα έχει μέτριο βαθμό δυσκολίας και το 2,9 % (3 άτομα) πιστεύει ότι είναι λίγο εύκολο να φοροδιαφύγει ο πολίτης ενώ το 1% (1 άτομο) δεν γνωρίζει.

Στην έκτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο υψηλή είναι η φορολογική επιβάρυνση στην Ελλάδα.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 6.

6. Πόσο υψηλή πιστεύετε ότι είναι η φορολογική επιβάρυνση στην Ελλάδα ;
102 responses



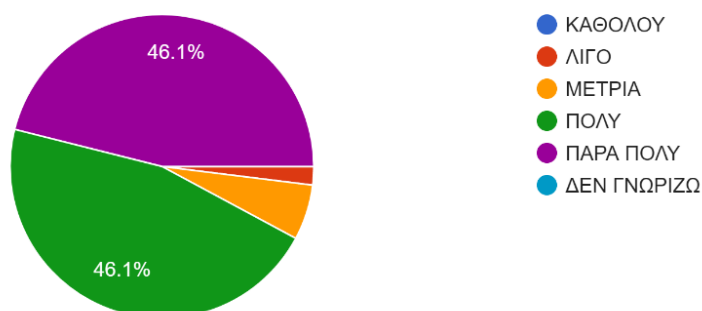
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 42,2 % (43 άτομα) πιστεύει ότι η φορολογική επιβάρυνση στην Ελλάδα είναι πολύ υψηλή επίσης το ίδιο ποσοστό ερωτηθέντων δηλαδή το 42,2 % (43 άτομα) πιστεύει ότι είναι πάρα πολύ υψηλή, το 13,7 % (14 άτομα) πιστεύει ότι η φορολογική επιβάρυνση είναι μέτρια και το 1% (1 άτομα) πιστεύει ότι είναι λίγο υψηλή. Ενώ, μόλις το 1% (1 άτομο) δήλωσε ότι δεν γνωρίζει .

Στην έβδομη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζουν την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές .

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 7.

7. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζουν την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές ;

102 responses



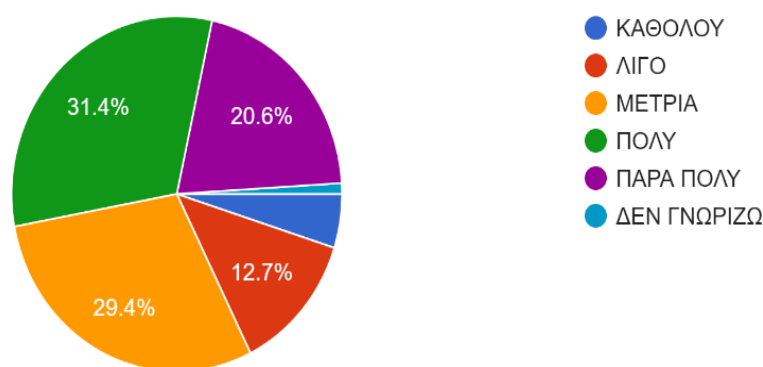
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 46,1% (47 άτομα) πιστεύει ότι οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές επηρεάζουν πάρα πολύ την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, επίσης το ισόποσο ποσοστό ερωτηθέντων δηλαδή το 46,1 % (47 άτομα) πιστεύει ότι οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές επηρεάζουν πολύ την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, το 5,9% (6 άτομα) πιστεύει ότι οι πολίτες επηρεάζονται σε μέτριο βαθμό από τους υψηλούς φορολογικούς συντελεστές ενώ το 2% (2 άτομα) πιστεύει ότι επηρεάζονται ελάχιστα .

Στην όγδοη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή το μορφωτικό επίπεδο των πολιτών .

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 8.

8. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή το μορφωτικό επίπεδο των πολιτών ;

102 responses



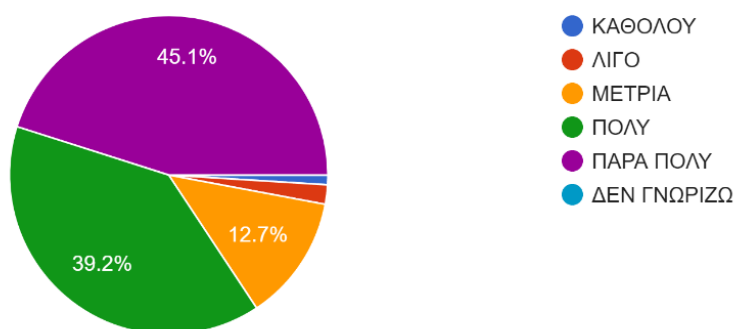
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 31,4 % (32 άτομα) πιστεύει ότι το μορφωτικό επίπεδο των πολιτών επηρεάζει πολύ την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, το 29,4 % (30 άτομα) πιστεύει ότι η μόρφωση παίζει μέτριο ρόλο στην τάση για φοροδιαφυγή ενώ αντιθέτως το 20,6 % (21 άτομα) θεωρεί το μορφωτικό επίπεδο σημαντικό παράγοντα ως προς την τάση για φοροδιαφυγή. Το 12,7% (13 άτομα) πιστεύει ότι δεν αποτελεί ισχυρός παράγοντας για να καταφύγει κάποιος στη φοροδιαφυγή η μόρφωσή του ενώ το 4,9% (5 άτομα) δεν θεωρεί τη μόρφωση παράγοντα που επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή. Οι ερωτηθέντες που δήλωσαν πως δεν γνωρίζουν την απάντηση αποτελούν το 1% (1 άτομο).

Στην ένατη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η κουλτούρα των πολιτών .

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 9.

9. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η κουλτούρα των πολιτών ;

102 responses



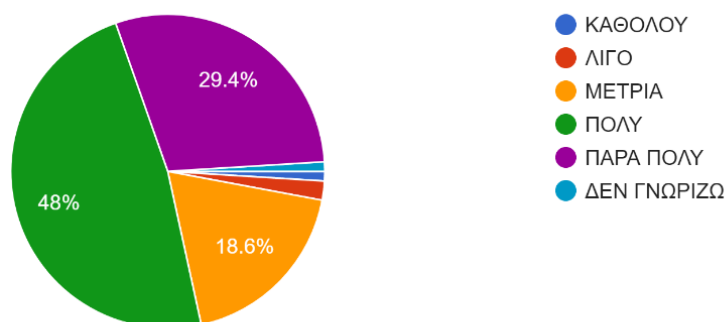
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 45,1% (46 άτομα) πιστεύει ότι η κουλτούρα των πολιτών επηρεάζει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, το 39,2% (40 άτομα) πιστεύει ότι η κουλτούρα παίζει πολύ μεγάλο ρόλο στην τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή. Το 12,7% (13 άτομα) πιστεύει ότι η κουλτούρα είναι μέτρια υπεύθυνη για το αν κάποιος θα καταφύγει στη φοροδιαφυγή ενώ το 2% (2 άτομα) πιστεύει ότι δεν αποτελεί από τους σημαντικούς παράγοντες που οδηγούν στη φοροδιαφυγή. Μόλις το 1% (1 άτομο) δήλωσε ότι δεν γνωρίζει .

Στην δέκατη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η μη διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών .

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 10.

10. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η μη διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών ;

102 responses



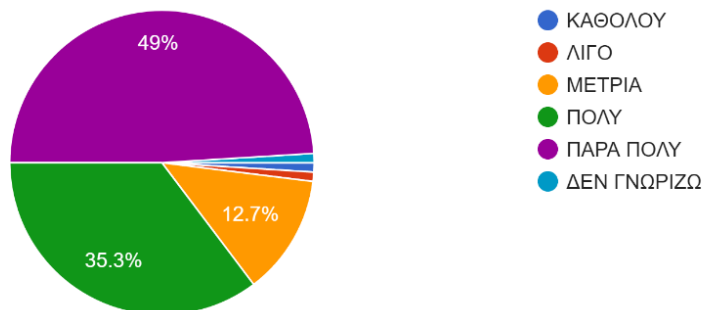
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες, δηλαδή το 48% (49 άτομα) πιστεύει ότι η μη διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή. Το 29,4% (30 άτομα) πιστεύει ότι η μη διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών αποτελεί σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό αιτία της φοροδιαφυγής ,ενώ το 18,6% (19 άτομα) πιστεύει ότι η τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή επηρεάζεται μέτρια από αυτό. Το 2% (2 άτομα) δεν θεωρεί σπουδαίο παράγοντα που ενισχύει τη φοροδιαφυγή τη μη διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, ενώ το 1% (1 άτομο) θεωρεί πως είναι άσχετα μεταξύ τους. Μόλις το 1% (1 άτομο) δήλωσε ότι δεν γνωρίζει .

Στην εντέκατη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η μη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών .

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 11.

11. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η μη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών ;

102 responses



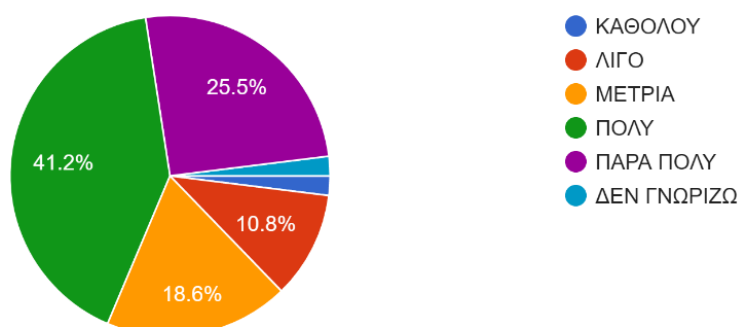
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 49% (50 άτομα) πιστεύει όπιη μη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών επηρεάζει πάρα πολύ την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή και το 35,3% (36 άτομα) πιστεύει ότι την επηρεάζει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Το 12,7 % (13 άτομα) πιστεύει ότι ο πολίτης επηρεάζεται μέτρια από τη μη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών και το 1 % (1 άτομο) πιστεύει ότι η επιρροή είναι μικρή. Τέλος, το 1 % (1 άτομο) πιστεύει ότι δεν συνδέεται η μη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών με την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή. Μόλις το 1% (1 άτομο) δήλωσε ότι δεν γνωρίζει .

Στην δωδέκατη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η συχνή μεταβολή των φορολογικών νομοθετικών διατάξεων.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 12.

12. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η συχνή μεταβολή των φορολογικών νομοθετικών διατάξεων ;

102 responses



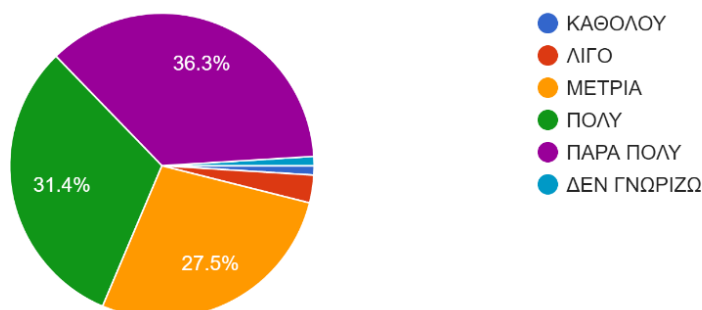
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 41,2 % (42 άτομα) πιστεύει ότι η συχνή μεταβολή των φορολογικών νομοθετικών διατάξεων επηρεάζει πολύ την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, ενώ το 25,5% (26 άτομα) πιστεύει ότι την επηρεάζει πάρα πολύ. Το 18,6 % (19 άτομα) πιστεύει ότι ο πολίτης επηρεάζεται μέτρια από τη συχνή μεταβολή των φορολογικών νομοθετικών διατάξεων και το 10,8% (11 άτομα) δεν τη θεωρεί σημαντική αιτία της φοροδιαφυγής. Μόλις το 2% (2 άτομα) δήλωσε ότι δεν γνωρίζει αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η συχνή μεταβολή των φορολογικών νομοθετικών διατάξεων, ενώ το ισόποσο ποσοστό των ερωτηθέντων ,δηλαδή το 2% (2 άτομα) δήλωσε ότι η συχνή μεταβολή των φορολογικών νομοθετικών διατάξεων δεν αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει κάποιον και τον ωθεί στη φοροδιαφυγή

Στην δέκατη τρίτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η ύπαρξη νομοθετικών κενών και ασαφειών στις φορολογικές νομοθετικές διατάξεις .

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 13.

13. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η ύπαρξη νομοθετικών κενών και ασαφειών στις φορολογικές νομοθετικές διατάξεις ;

102 responses



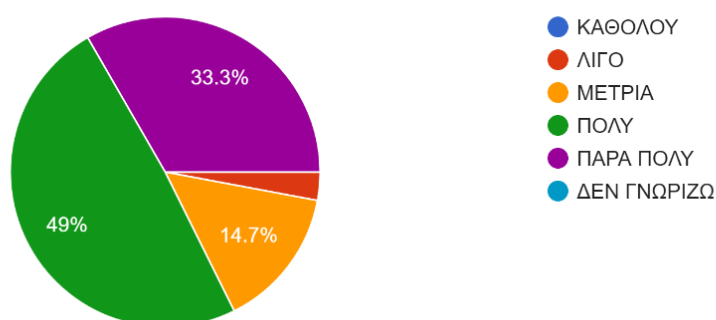
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 36,3 % (37 άτομα) πιστεύει ότι η ύπαρξη νομοθετικών κενών και ασαφειών στις φορολογικές νομοθετικές διατάξεις επηρεάζει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή. Το 31,4% (32 άτομα) πιστεύει ότι η εν λόγω αιτία αποτελεί σημαντική για την τάση στη φοροδιαφυγή ενώ το 27,5% (28 άτομα) πιστεύει ότι η ύπαρξη νομοθετικών κενών και ασαφειών στις φορολογικές νομοθετικές διατάξεις επηρεάζει μέτρια τον πολίτη. Το 2,9% (3 άτομα) δεν θεωρεί σπουδαίο παράγοντα τον προαναφερόμενο ενώ το 1% (1 άτομο) πιστεύει ότι δεν συνδέεται η ύπαρξη νομοθετικών κενών και ασαφειών στις φορολογικές νομοθετικές διατάξεις με την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή. Μόλις το 1% (1 άτομο) δήλωσε ότι δεν γνωρίζει .

Στην δέκατη τέταρτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η μη αυστηρότητα της ελληνικής δικαιοσύνης σε θέματα φορολογικής παραβατικότητας.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 14.

14. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η μη αυστηρότητα της ελληνικής δικαιοσύνης σε θέματα φορολογικής παραβατικότητας ;

102 responses



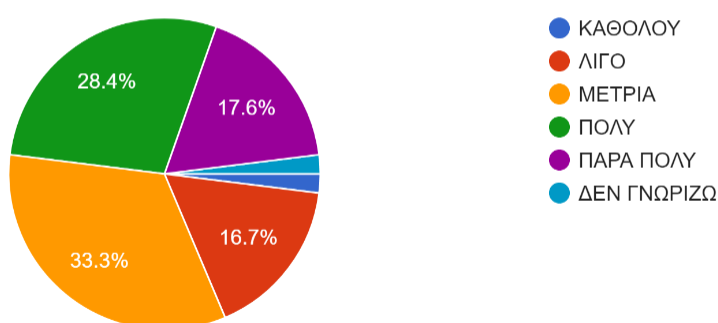
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων ,δηλαδή το 49% (50 άτομα) πιστεύει ότι η μη αυστηρότητα της ελληνικής δικαιοσύνης σε θέματα φορολογικής παραβατικότητας επηρεάζει κατά πολύ την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή. Από την άλλη το 33,3% (34 άτομα) πιστεύει σε μεγαλύτερο βαθμό αυτή την επιρροή ,ενώ το 14,7% (15 άτομα) πιστεύει ότι η επιρροή είναι μέτρια και ένα μικρότερο ποσοστό ,ήτοι το 2,9% (3 άτομα) πιστεύει ότι η μη αυστηρότητα της ελληνικής δικαιοσύνης σε θέματα φορολογικής παραβατικότητας επηρεάζει ελάχιστα την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή

Στην δέκατη πέμπτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή το ύψος των φορολογικών προστίμων.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 15.

15. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή το ύψος των φορολογικών προστίμων ;

102 responses



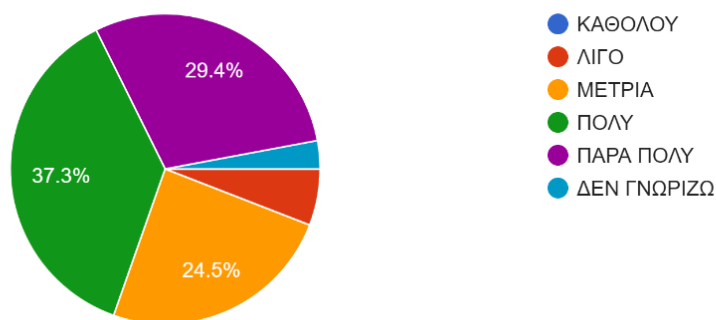
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 33,3% (34 άτομα) πιστεύει ότι το ύψος των φορολογικών προστίμων επηρεάζει μέτρια την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, ενώ το 28,4% (29 άτομα) πιστεύει ότι αυτή η επιρροή είναι μεγάλη. Το 17,6% (18 άτομα) πιστεύει ότι το ύψος των φορολογικών προστίμων αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ύπαρξη της φοροδιαφυγής και από την άλλη το 16,7% (17 άτομα) πιστεύει ότι η επιρροή του εν λόγω παράγοντα είναι μικρή. Το 2% (2 άτομα) πιστεύει ότι δεν συνδέεται το ύψος των φορολογικών προστίμων με την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, ενώ το ισόποσο ποσοστό δηλαδή το 2% (2 άτομα) δήλωσε ότι δεν γνωρίζει .

Στην δέκατη έκτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας (μεγάλο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων).

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 16.

16. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας (μεγάλο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων);

102 responses

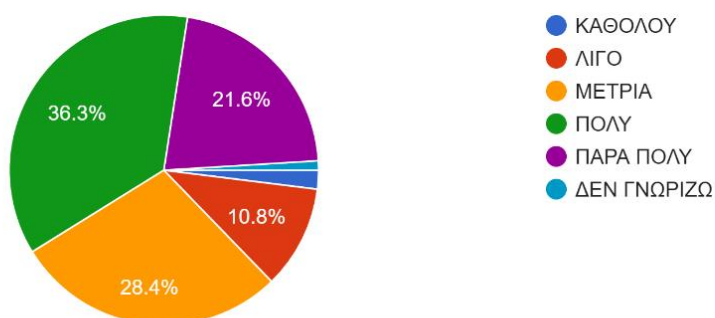


Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 37,3 % (38 άτομα) πιστεύει ότι η διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας (μεγάλο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων) επηρεάζει πολύ την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, ενώ το 29,4% (30 άτομα) πιστεύει ότι η επιρροή αυτή είναι μεγαλύτερη. Το 24,5 % (25 άτομα) πιστεύει ότι η επιρροή αυτή είναι μέτρια και το 5,9% (6 άτομα) πιστεύει ότι η διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας (μεγάλο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων) επηρεάζει ελάχιστα την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή. Το 2,9% (3 άτομα) αποκρίθηκε ότι δεν γνώριζε την απάντηση στην ερώτηση που τους τέθηκε.

Στην δέκατη έβδομη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η γραφειοκρατία .

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 17.

17. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η γραφειοκρατία ;
102 responses



Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 36,3% (37 άτομα) πιστεύει ότι η γραφειοκρατία επηρεάζει πολύ την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, ενώ το 28,4% (29 άτομα) πιστεύει ότι η επιρροή αυτή είναι μέτρια. Το 21,6% (22 άτομα) πιστεύει ότι η γραφειοκρατία αποτελεί πάρα πολύ σημαντικό παράγοντα που ωθεί τους πολίτες στη φοροδιαφυγή, ενώ από την άλλη το 10,8 % (11 άτομα) πιστεύει ότι η επιρροή αυτή είναι ελάχιστη και το 2 % (2 άτομα) ότι είναι ανύπαρκτη. Μόλις το 1% (1 άτομο) αποκρίθηκε ότι δεν γνώριζε την απάντηση στην ερώτηση που τους τέθηκε.

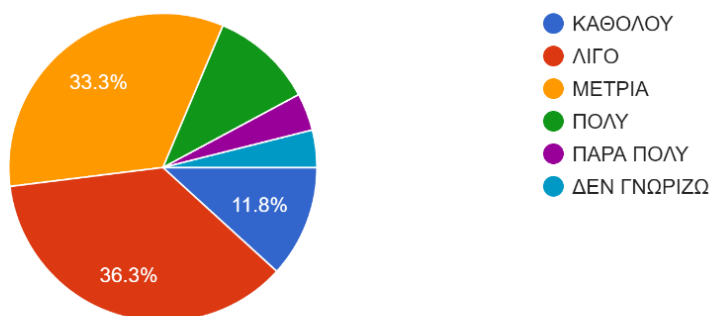
Στην δέκατη όγδοη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο ικανοποιημένοι είναι από την ταχύτητα εξυπηρέτησης των φορολογικών υπηρεσιών.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 18.

18.Πόσο ικανοποιημένοι είστε από την ταχύτητα εξυπηρέτησης των φορολογικών υπηρεσιών

;

102 responses

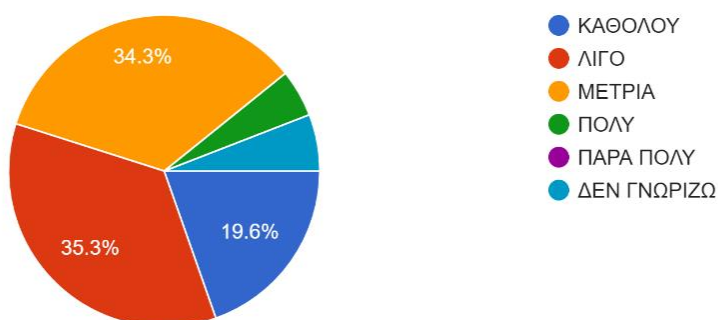


Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 36,3% (37 άτομα) είναι ελάχιστα ικανοποιημένο από την ταχύτητα εξυπηρέτησης των φορολογικών υπηρεσιών, το 33,3% (34 άτομα) είναι μέτρια, ενώ το 11.8 % (12 άτομα) δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο. Το 10,8% (11 άτομα) αποκρίθηκε πως είναι πολύ ικανοποιημένο ενώ μόλις το 3,9% (4 άτομα) δήλωσαν την πλήρη ικανοποίησή τους. Μόλις το 3,9 % (4 άτομα) αποκρίθηκε ότι δεν γνώριζε την απάντηση στην ερώτηση που τους τέθηκε.

Στην δέκατη ένατη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο ικανοποιημένοι είναι από την αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών υπηρεσιών.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 19.

19. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από την αποτελεσματικότητα ελεγκτικών υπηρεσιών ;
102 responses



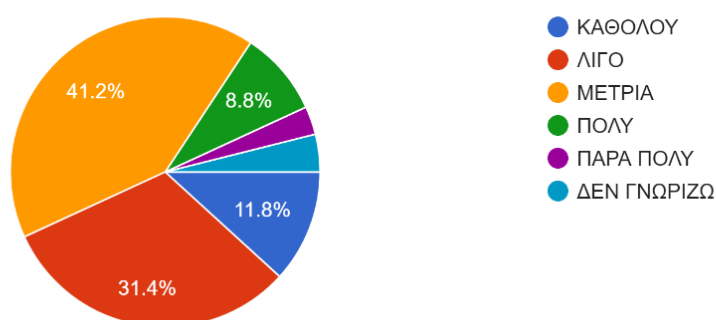
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 35,3% (36 άτομα) είναι ελάχιστα ικανοποιημένο από την αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών υπηρεσιών, το 34,3% (35 άτομα) αισθάνεται μέτρια ικανοποιημένο, ενώ το 19,6 % (20 άτομα) δηλώνει απογοητευμένο. Αντιθέτως, το 4,9% (5 άτομα) είναι πολύ ικανοποιημένο από την αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών υπηρεσιών. Μόλις το 5,9% (6 άτομα) αποκρίθηκε ότι δεν γνώριζε την απάντηση στην ερώτηση που τους τέθηκε.

Στην εικοστή ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο εξειδικευμένο πιστεύουν ότι είναι το προσωπικό που στελεχώνει θέσεις στις ελεγκτικές υπηρεσίες.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 20.

20. Πόσο πιστεύετε εξειδικευμένο είναι το προσωπικό που στελεχώνει θέσεις στις ελεγκτικές υπηρεσίες ;

102 responses

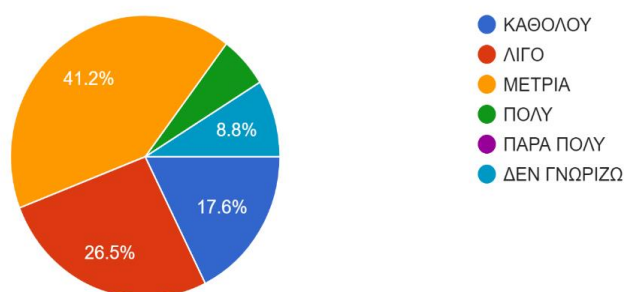


Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 41,2% (42 άτομα) πιστεύει ότι το προσωπικό που στελεχώνει θέσεις στις ελεγκτικές υπηρεσίες είναι μέτρια εξειδικευμένο, το 31,4% (32 άτομα) πιστεύει ότι είναι λιγότερο, ενώ το 11,8 % (12 άτομα) πιστεύει ότι είναι μη εξειδικευμένο. Το 8,8 % (9 άτομα) πιστεύει ότι το προσωπικό που στελεχώνει θέσεις στις ελεγκτικές υπηρεσίες είναι πολύ εξειδικευμένο, ενώ το 2,9% (3 άτομα) πιστεύει ότι είναι πάρα πολύ. Μόλις το 3,9% (4 άτομα) αποκρίθηκε ότι δεν γνώριζε την απάντηση στην ερώτηση που τους τέθηκε.

Στην εικοστή πρώτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο ικανοποιημένοι είναι από το προσωπικό των ελεγκτικών υπηρεσιών .

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 21.

21. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το προσωπικό των ελεγκτικών υπηρεσιών ;
102 responses



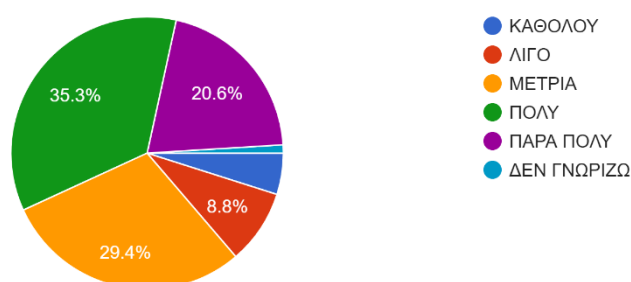
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 41,2% (42 άτομα) είναι μέτρια ικανοποιημένοι από το προσωπικό των ελεγκτικών υπηρεσιών, το 26,5 % (27 άτομα) είναι λίγο, ενώ το 17,6 % (18 άτομα) δηλώνει καθόλου ικανοποιημένο. Το 8,8% (9 άτομα) δεν γνωρίζουν, ενώ το 5,9% (6 άτομα) αισθάνεται ικανοποιημένο από το προσωπικό των ελεγκτικών υπηρεσιών.

Στην εικοστή δεύτερη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο πιστεύουν ότι η εξειδίκευση των ελεγκτικών υπηρεσιών θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής .

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 22.

22. Πόσο πιστεύετε ότι η εξειδίκευση του προσωπικού των ελεγκτικών υπηρεσιών θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ;

102 responses



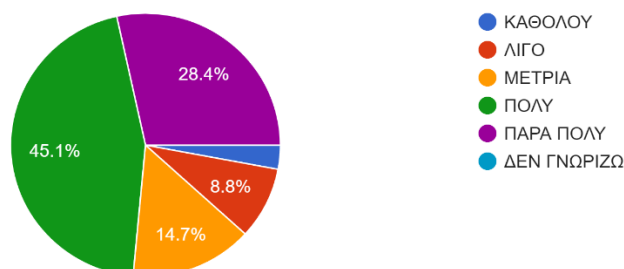
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 35,3 % (36 άτομα) πιστεύει ότι η εξειδίκευση των ελεγκτικών υπηρεσιών θα βοηθήσει πολύ στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής , το 29,4 % (30 άτομα) πιστεύει ότι θα βοηθήσει μέτρια, ενώ το 20,6% (21 άτομα) πιστεύει η βοήθεια θα είναι πάρα πολύ σημαντική. Το 8,8 % (9 άτομα) πιστεύει ότι η εξειδίκευση του προσωπικού των ελεγκτικών υπηρεσιών θα βοηθήσει λίγο στην αντιμετώπιση του φαινομένου ,ενώ το 4,9% (5 άτομα) δεν θεωρεί πως θα συμβάλλει κάπου. Τέλος, μόλις το1% (1 άτομο) αποκρίθηκε ότι δεν γνώριζε την απάντηση στην ερώτηση που τους τέθηκε.

Στην εικοστή τρίτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο πιστεύουν ότι οι συχνότεροι φορολογικοί έλεγχοι θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 23.

23. Πόσο πιστεύετε ότι οι συχνότεροι φορολογικοί έλεγχοι θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ;

102 responses



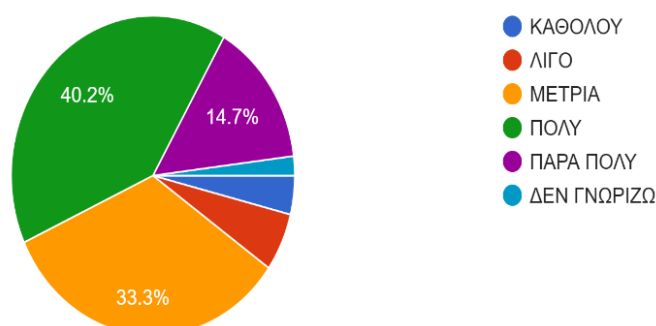
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 45,1% (42 άτομα) πιστεύει ότι οι συχνότεροι φορολογικοί έλεγχοι θα βοηθήσουν πολύ στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, το 28,4% (29 άτομα) υποστηρίζει ακόμη περισσότερο την βοήθεια αυτή, ενώ το 14,7% (15 άτομα) πιστεύει ότι η εν λόγω βοήθεια θα είναι μέτρια. Το 8,8 % (9 άτομα) θεωρεί πως με τη μεγαλύτερη συχνότητα των φορολογικών ελέγχων θα μειωθεί ελάχιστα το πρόβλημα, ενώ το 2,9 % (3 άτομα) δεν πιστεύει ότι η αύξηση του ελέγχου θα βοηθήσει.

Στην εικοστή τέταρτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο πιστεύουν ότι η δημιουργία των Ελεγκτικών Κέντρων (ΕΛ.ΚΕ) θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 24.

24. Πόσο πιστεύετε ότι η δημιουργία και η δράση των Ελεγκτικών Κέντρων (ΕΛ.ΚΕ) θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ;

102 responses



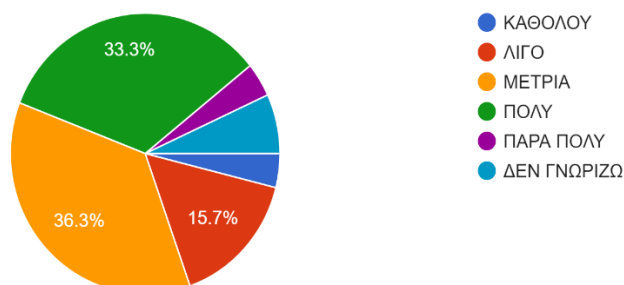
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 40,2 % (41 άτομα) πιστεύει ότι η δημιουργία των Ελεγκτικών Κέντρων (ΕΛ.ΚΕ) θα βοηθήσει πολύ στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, το 33,3% (34 άτομα) πιστεύει ότι η βοήθεια αυτή θα είναι μέτρια ,ενώ το 14,7% (15 άτομα) δείχνει πάρα πολύ μεγάλη εμπιστοσύνη σε αυτή την βοήθεια.Το 5,9% (6 άτομα) πιστεύει ότι η επιρροή θα είναι ελάχιστη ,ενώ το 3,9% (4 άτομα) θεωρεί ότι θα είναι μηδαμινή. Τέλος, μόλις το 2% (2 άτομα) αποκρίθηκε ότι δεν γνώριζε την απάντηση στην ερώτηση που τους τέθηκε.

Στην εικοστή πέμπτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο πιστεύουν ότι η δημιουργία της ΑΑΔΕ βοήθησε στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 25.

25. Πόσο πιστεύετε ότι η δημιουργία της ΑΑΔΕ βοήθησε στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ;

102 responses



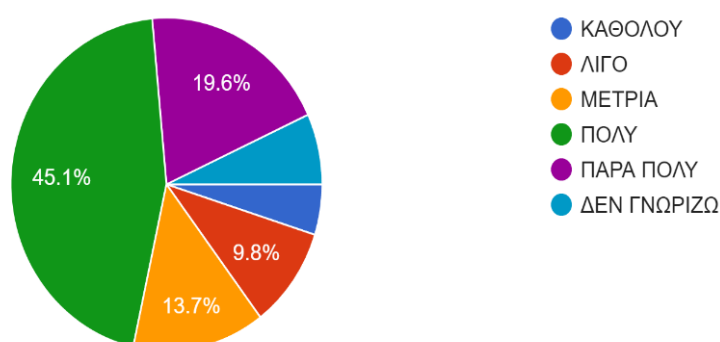
Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 36,3 % (37 άτομα) πιστεύει ότι η δημιουργία της ΑΑΔΕ βοήθησε μέτρια στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, το 33,3 % (34 άτομα) πιστεύει ότι η βοήθεια ήταν πολύ σημαντική, ενώ το 15,7% (16 άτομα) πιστεύει η βοήθεια ήταν ελάχιστη. Το 3,9% (4 άτομα) πιστεύει ότι η συμβολή της ΑΑΔΕ ήταν μηδαμινή, ενώ σε αντίθετη άποψη το ισόποσο ποσοστό, δηλαδή το 3,9% (4 άτομα) αποκρίθηκε πως ήταν πάρα πολύ μεγάλη. Τέλος, μόλις το 6,9% (7 άτομα) αποκρίθηκε ότι δεν γνώριζε την απάντηση στην ερώτηση που τους τέθηκε.

Στην εικοστή έκτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το πόσο πιστεύουν ότι η εφαρμογή των ηλεκτρονικών βιβλίων (myDATA) θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.

Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ΣΧΗΜΑ 26.

26. Πόσο πιστεύετε ότι η εφαρμογή των ηλεκτρονικών βιβλίων (my DATA) θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ;

102 responses



Από τις απαντήσεις που έδωσαν προέκυψε πως το 45,1 % (46 άτομα) πιστεύει ότι η εφαρμογή των ηλεκτρονικών βιβλίων (myDATA) θα βοηθήσει πολύ στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, το 19,6 % (20 άτομα) πιστεύει ακόμη πιο πολύ σε αυτήν την βοήθεια ,ενώ το 13,7% (14 άτομα) πιστεύει ότι η συμβολή θα είναι μέτρια. Το 9,8 % (10 άτομα) θεωρεί ότι η επιρροή θα είναι μικρή ,ενώ το 4,9% (5 άτομα) δεν θεωρεί ότι θα υπάρξει κάποια βελτίωση από την εφαρμογή των ηλεκτρονικών βιβλίων (myDATA).Τέλος, μόλις το 6,9 % (7 άτομα) αποκρίθηκε ότι δεν γνώριζε την απάντηση στην ερώτηση που τους τέθηκε.

3.5 Σχολιασμός αποτελεσμάτων έρευνας

Το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στην έρευνα αποτελούνταν από γυναίκες με αναλογία μεταξύ τους 65 γυναικών και 37 αντρών. Ταυτόχρονα, το μεγαλύτερο ποσοστό του κοινού, περισσότερο από το μισό κατέχουν τίτλο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ήτοι οι 55 από τους συνολικά 102 ερωτηθέντες. Όσον αφορά τον τομέα εργασίας τους αλλά και το επίπεδο εκπαίδευσης, το μεγαλύτερο ποσοστό δραστηριοποιείται στον ιδιωτικό τομέα, ενώ όπως προέκυψε από τις ερωτήσεις που δόθηκαν οι συμμετέχοντες προερχόντουσαν από διάφορους επιστημονικούς κλάδους, γεγονός που βοηθάει στο να συλλεχθούν απαντήσεις από ανθρώπους με διαφορετικά ερεθίσματα και γνώσεις.

Οι ερωτήσεις, οι οποίες ήταν κλειστού τύπου στόχευαν στο να αντλήσουν την άποψη των πολιτών σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή. Αρχικά, είναι σημαντικό το γεγονός πως η μεγαλύτερη μερίδα των ερωτηθέντων θεωρεί πως είναι πολύ εύκολο να καταφύγει κάποιος πολίτης στην Ελλάδα στην παράνομη ενέργεια της φοροδιαφυγής. Από το συγκεκριμένο αποτέλεσμα αντιλαμβανόμαστε πως η αντίληψη των πολιτών για τα μέτρα πρόληψης που υπάρχουν στη χώρα χαρακτηρίζεται από έλλειψη εμπιστοσύνης στις κρατικές αρχές. Επομένως, το πρώτο πρόβλημα που θα πρέπει να λάβει υπόψη της, η εκάστοτε κυβέρνηση σχετικά με τα αυξημένα ποσοστά φοροδιαφυγής είναι η χαμηλή φορολογική συνείδηση των πολιτών, ώστε να αναζητήσει τρόπους για την ενδυνάμωσή της.

Στις παρακάτω ερωτήσεις περί των παραγόντων που "τροφοδοτούν" την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή, οι ερωτηθέντες στην πλειοψηφία τους δήλωσαν πως ως αιτίες του φαινομένου θεωρούνται οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές, το μορφωτικό επίπεδο και η κουλτούρα των πολιτών καθώς και η μη διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών. Ταυτόχρονα, οι συμμετέχοντες στην έρευνα έκριναν ως σημαντικούς παράγοντες που

επηρεάζουν την τάση για φοροδιαφυγή τη μη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών, τη συχνή μεταβολή των φορολογικών νομοθετικών διατάξεων, την ύπαρξη νομοθετικών κενών και ασαφειών στις φορολογικές νομοθετικές διατάξεις, τη γραφειοκρατία αλλά και τη μη αυστηρότητα της ελληνικής δικαιοσύνης σε θέματα φορολογικής παραβατικότητας.

Τέλος, στις παρακάτω ερωτήσεις τέθηκε προβληματισμός σχετικά με το αν κάποια πρόσφατα μέτρα που λήφθηκαν θα αποδώσουν θετικά αποτελέσματα. Ωστόσο, από τις απαντήσεις που δόθηκαν από το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα έγινε αντιληπτό πως το κοινό θεωρεί πολύ δύσκολο να αλλάξει το ισχύον καθεστώς της αυξημένης φοροδιαφυγής ,γεγονός που υποκρύπτει έλλειψη εμπιστοσύνης στον κρατικό ελεγκτικό μηχανισμό που είναι υπεύθυνος για το εν λόγω ζήτημα .

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με όσα προλέχθηκαν παραπάνω, η φοροδιαφυγή αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η οικονομική πολιτική της Ελλάδας, διότι το ποσοστό της είναι αρκετά υψηλό. Ταυτόχρονα, μέσα από τη διάπραξη της φοροδιαφυγής δημιουργείται έλλειμμα στον προϋπολογισμό του κράτους, διότι οι μη εισπραχθέντες φόροι θα αποτελούσαν μέρος των κύριων πηγών εσόδων της κυβέρνησης. Επομένως, εκείνος που φοροδιαφεύγει αποκτά από την παράνομη ενέργειά του όφελος ,αλλά αντιθέτως στερεί από το κοινωνικό σύνολο μέρος εσόδων που θα επενδύονταν σε άλλους σκοπούς.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, το έλλειμμα που προκαλείται από τα έσοδα που έπρεπε να εισπράξει το κράτος να το επωμίζονται οι νομοταγείς πολίτες με μεταγενέστερους φόρους ή να υπάρχει αδυναμία παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα στον τομέα της υγείας. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα έχει αρκετά κενά που δημιουργούν κατάλληλο έδαφος για παραβάσεις καθώς σε περιβάλλοντα με νομοθετικά κενά και χαμηλής ποιότητας θεσμικών οργάνων, οι πολίτες δεν πείθονται σε εκούσια συμμόρφωση. Επιπλέον, η χώρα μας κατέχει μια από τις υψηλότερες θέσεις στους συντελεστές φορολογίας, γεγονός που οδηγεί τις επιχειρήσεις να εγκαταλείψουν την Ελλάδα και να αναζητήσουν άλλες χώρες με χαμηλότερη φορολόγηση, καθώς ταυτόχρονα ωθεί τους πολίτες να μην δηλώσουν τα πραγματικά τους στοιχεία.

Έτσι, αποτελεί επιτακτική ανάγκη να ληφθούν μέτρα αντιμετώπισης αυτού του φαινομένου ώστε να μειωθούν τα αρνητικά αποτελέσματα που προκαλούνται. Ειδικότερα, ο κρατικός μηχανισμός πρέπει να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις αφενός μεσοπρόθεσμου και αφετέρου μακροπρόθεσμου χαρακτήρα για να μειώσει αυτό το φαινόμενο και κατ' επέκταση τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλεί αυτό στην ευημερία του κοινωνικού συνόλου.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

1. Al-Nowaihi, A., & Pyle, D. (2018). 12. Income Tax Evasion: A Theoretical Analysis. *Illicit Activity: The Economics of Crime, Drugs and Tax Fraud: The Economics of Crime, Drugs and Tax Fraud*, 249.
2. Alstadsæter, A., Johannesen, N., & Zucman, G. (2019). Tax evasion and inequality. *American Economic Review*, 109(6), 2073-2103.
3. Auerbach, A. (1996). Measuring The Impact of Tax Reform. *National Tax Journal*, 49(4), 665-673.
4. Bani-Mustafa, A., Nimer, K., Uyar, A., & Schneider, F. (2024). Effect of government efficiency on tax evasion: the mediating role of ethics and control of corruption. *International Journal of Public Administration*
5. Ben Othman, Hakim, Khaled Hussainey, and Nejia Moumen. (2024). "The influence of cultural tightness–looseness, religiosity, and the institutional environment on tax evasion behaviour: A cross-country study." *European Financial Management*
6. Besley, T., Jensen, A., & Persson, T. (2023). Norms, enforcement, and tax evasion. *Review of Economics and Statistics*, 105(4), 998-1007.
7. Bronchi, C. (2001). Options for Reforming The Tax System in Greece. OECD• Economics Department Working Papers, 291, 2-25.
8. Elffers, Henk, Russell H. Weigel, and Dick J. Hessing. (1987). "The consequences of different strategies for measuring tax evasion behavior." *Journal of Economic Psychology*

9. Fortin, B., Lacroix, G., & Villeval, M. C. (2007). Tax evasion and social interactions. *Journal of Public Economics*, 91(11-12), 2089-2112.
10. Kemme, David M., Bhavik Parikh, and Tanja Steigner. (2020). "Tax morale and international tax evasion." *Journal of World Business*
11. Kumar, S. Pratheesh, et al. (2023) "Implementing root cause analysis techniques to examine tax evasion." *AIP Conference Proceedings*
12. Martinangeli, Andrea FM, and Lisa Windsteiger. (2022). "The Propagation of Unethical Behaviours: Cheating Responses to Tax Evasion."
13. Otusanya, O. J. (2011). The role of multinational companies in tax evasion and tax avoidance: The case of Nigeria. *Critical Perspectives on Accounting*, 22(3), 316-332.
14. Pasternak-Malicka, M., & Dębowski, T. (2024). Moral stance and reactions of taxpayers to the tax obligation. *Optimum. Economic Studies*, (4 (114)), 122-132.
15. Uyar, A., Benkraiem, R., Nimer, K., & Schneider, F. (2024). Education, digitalization and tax evasion: international evidence. *International Journal of Public Administration*
16. Utama, I. P., Krisnandi, H., Digidowiseiso, K., & Abdulgabbar, W. M. A. (2024). The Influence of Profitability and Leverage on Tax Avoidance with Company Size as a Moderation Variable. *Journal of Social Science*, 5(1), 125-138.
17. Wahdi, N., Astuti, W., & Assih, P. (2024). The Influence of Corporate Social Responsibility and Profitability on Tax Avoidance. *Innovation Business Management and Accounting Journal*, 3(1), 30-36.

18. Webley, P., Robben, H., Elffers, H., & Hessing, D. (1991). Tax evasion: An experimental approach. Cambridge, Great Britain: Press Syndicate of the University of Cambridge. G
19. Wu, R. S., Ou, C. S., Lin, H. Y., Chang, S. I., & Yen, D. C. (2012). Using data mining technique to enhance tax evasion detection performance. *Expert Systems with Applications*, 39(10), 8769-8777.

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

1. Βασαρδάνη, Μ.(2011) Φοροδιαφυγή στην Ελλάδα: Μια Γενική Επισκόπηση, Οικονομικό Δελτίο Τ.εύχος 35, σελ.15-16 Τράπεζα της Ελλάδος
2. Γεωργακόπουλος, Θ. (2005). Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική, 3η Έκδοση, Εκδόσεις Μπένου, σελ. 306
3. Δουβής,Π.(2003). «Offshore Δραστηριότητες», Press Line, σελ 48-53 Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την πρόληψη και καταστολή νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (Ξέπλυμα Χρήματος), Υπουργείο Οικονομικών, Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος, Α Π. 105004/17-7-2000 ΙΟΒΕ (2015), Τα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής και η ενίσχυση των φορολογικών εσόδων στην Ελλάδα, σελ. 84-86
4. Καλυβιανάκης,Μ.(1993).Φορολογικό καθεστώς, Παραοικονομία και Φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών – Αθήνα :Εκδόσεις Παπαζήση
5. Κούνη,Δ.(2020).Η Φοροδιαφυγή στον ΦΠΑ, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 38
6. Μανεισιώτης,Μ.(2011). Η Φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, τα Δημόσια Οικονομικά στην Ελλάδα και το Οικονομικό, Αθήνα, ΙΟΒΕΕ

7. Μπάρμπας, Ν. / Φινοκαλιώτης, Κ.(2011). Δημόσια Οικονομικά, 3η έκδ., Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας

8. Παπακυριάκου,Θ.(2005). Φορολογικό Ποινικό Δίκαιο, Η ποινική προστασία των φορολογικών αξιώσεων του Ελληνικού Δημοσίου και της Ε.Ε. στην ελληνική έννομη τάξη. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας Α.Ε

9. Τάτσος,Ν.(2001).Παραοικονομία και Φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

10. Φινοκαλιώτης, Δ. (2020). Φορολογικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα, ΣΤ Έκδοση, σελ. 169, 663, 669

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΕ ΤΙΤΛΟ :ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Αγαπητές-οι,

Ακολουθεί ερωτηματολόγιο στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας του κυρίου Μέκκα Γεώργιου με τίτλο ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ στο ΠΜΣ Φορολογική Λογιστική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων.

1.ΦΥΛΟ*

- ΑΝΔΡΑΣ
- ΓΥΝΑΙΚΑ
- ΔΕΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΩ

2.ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ*

- ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ
- ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ

3.ΤΟΜΕΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ*

- ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
- ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ
- ΑΝΕΡΓΟΣ

4.ΚΛΑΔΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ*

- ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
- ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ
- ΝΟΜΙΚΗ
- ΑΛΛΟΣ

5. Πόσο πιστεύετε είναι εύκολο να φοροδιαφύγει κανείς στην Ελλάδα ;

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

6. Πόσο υψηλή πιστεύετε ότι είναι η φορολογική επιβάρυνση στην Ελλάδα ; *

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

7. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζουν την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

8. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή το μορφωτικό επίπεδο των πολιτών ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

9. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η κουλτούρα των πολιτών ;

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

10. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η μη διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών ;

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

11. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η μη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

12. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η συχνή μεταβολή των φορολογικών νομοθετικών διατάξεων ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

13. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η ύπαρξη νομοθετικών κενών και ασαφειών στις φορολογικές νομοθετικές διατάξεις ;

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

14. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η μη αυστηρότητα της ελληνικής δικαιοσύνης σε θέματα φορολογικής παραβατικότητας ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

15. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή το ύψος των φορολογικών προστίμων ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

16. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας (μεγάλο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων) ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

17. Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει την τάση των πολιτών για φοροδιαφυγή η γραφειοκρατία ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

18. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από την ταχύτητα εξυπηρέτησης των φορολογικών υπηρεσιών ;

*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

19. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από την αποτελεσματικότητα ελεγκτικών υπηρεσιών ;

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

20. Πόσο πιστεύετε εξειδικευμένο είναι το προσωπικό που στελεχώνει θέσεις στις ελεγκτικές υπηρεσίες ;

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

21. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το προσωπικό των ελεγκτικών υπηρεσιών ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

22. Πόσο πιστεύετε ότι η εξειδίκευση του προσωπικού των ελεγκτικών υπηρεσιών θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ;

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

23. Πόσο πιστεύετε ότι οι συχνότεροι φορολογικοί έλεγχοι θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

24. Πόσο πιστεύετε ότι η δημιουργία και η δράση των Ελεγκτικών Κέντρων (ΕΛ.ΚΕ) θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

25. Πόσο πιστεύετε ότι η δημιουργία της ΑΑΔΕ βοήθησε στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ; *

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

26. Πόσο πιστεύετε ότι η εφαρμογή των ηλεκτρονικών βιβλίων (my DATA) θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ;*

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- ΛΙΓΟ
- ΜΕΤΡΙΑ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ